

คู่มือ

การจัดประกวด ควายไทย

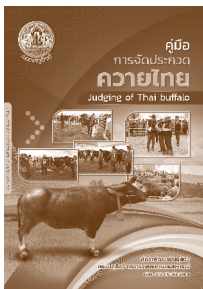
Judging of Thai buffalo

สำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์
กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ISBN : 978-616-358-584-4

DEPARTMENT OF LIVESTOCK DEVELOPMENT

คู่มือการจัดประกวดควายไทย

ลิขสิทธิ์

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

<http://www.dld.go.th>

ทะเบียนวิชาการเลขที่ 64(2)-0206-114

ISBN : 978-616-358-584-4

ที่ปรึกษา

นายสุรเดช สมิเปรม

นายไสว นามคุณ

รองอธิบดีกรมปศุสัตว์

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์

เรียบเรียงโดย

นายกุลภัทร์ โพธิกนิษฐ¹

นางสาวเยาวลักษณ์ เลไพจิตร²

นางสาวจิรัชญา กองแก้ว²

นายเฉลิมพล มหามาตร³

นักวิชาการสัตวบาลชำนาญการพิเศษ

นักวิชาการสัตวบาลชำนาญการพิเศษ

นักวิชาการสัตวบาลชำนาญการ

นักวิชาการสัตวบาลชำนาญการ

¹กลุ่มวิจัยและพัฒนากระบือ

²กลุ่มพัฒนาระบบการผลิตและการรับรองพันธุ์สัตว์

³ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์บุรีรัมย์

สำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์

จัดพิมพ์โดย

สำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ ศูนย์ราชการกรมปศุสัตว์จังหวัดปทุมธานี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

94 หมู่ 1 ตำบลบางกะดี อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

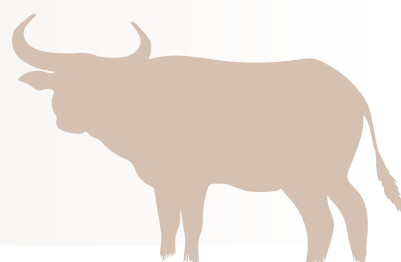
พิมพ์ที่

บริษัท นิเวศธรรมดาการพิมพ์ (ประเทศไทย) จำกัด

20 ซอยเจริญกรุง 57 แขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120

โทรศัพท์ 0 2675 6062-4, 08 4088 8780 โทรสาร 0 2211 4113

พิมพ์ครั้งที่ 1 : พ.ศ. 2564 จำนวน 500 เล่ม

คำนำ

ปัจจุบันการเลี้ยงควายได้พัฒนารูปแบบการเลี้ยง เพื่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาสายพันธุ์ มีเกษตรกรจำนวนมากเลี้ยงควายเพื่อให้ได้ควายสายพันธุ์ที่มีคุณภาพ ส่งผลให้ควายในปัจจุบันนี้รูปร่าง และส่วนต่างๆ ของโครงสร้างตัวที่ใหญ่ขึ้น มีความสง่างาม แล้วนำส่งเข้าประกวดเป็นควายสายพันธุ์ดี ตามงาน การประกวดควายต่างๆ ซึ่งมีการจัดงานการประกวดอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศในทุกๆ ปี

หนังสือคู่มือการจัดประกวดควายไทย จึงได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการกำหนดรูปแบบ หลักเกณฑ์ของการจัดงานการประกวดควาย และหลักเกณฑ์การพิจารณาการตัดสินควาย เพื่อยกระดับ การจัดงานประกวดควายไทยให้เป็นมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วน และมีรูปแบบเหมือนกันหรือ ไปในทิศทางเดียวกันทั่วประเทศ คณะผู้จัดทำหวังว่าหนังสือคู่มือเล่มนี้คงเป็นประโยชน์สำหรับ หน่วยงาน ทั้งองค์กรของรัฐ และเอกชนที่มีความประสงค์จะจัดงานการประกวดควาย เกษตรกรผู้เลี้ยงควายที่พยายาม พัฒนาปรับปรุงพันธุ์ควาย กรรมการที่จะเป็นผู้ตัดสินควายในสนามการประกวด ตลอดจนผู้ที่สนใจทั่วไป ซึ่งหากทุกภาคส่วนดังกล่าวมีความเข้าใจในทิศทางเดียวกันแล้วนั้นก็ส่งผลให้การพัฒนาพันธุ์ควายไทย ของประเทศมีความก้าวหน้าในทิศทางที่ถูกต้องต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

คู่มือการจัดประกวดควายไทยเล่มนี้สำเร็จจุลวงลงได้นั้น เกิดจากการผลักดัน การให้ข้อเสนอแนะ แนวคิด ให้คำปรึกษา ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จากบุคลากรของกรมปศุสัตว์หลายท่าน

ขอขอบคุณ นายทศพร ศรีศักดิ์ นายกสมาคมอนุรักษ์และพัฒนาควายไทย (อดีตรองอธิบดีกรมปศุสัตว์) ที่พยายามผลักดันให้เกิดคู่มือการจัดประกวดควายไทย เพื่อนำไปใช้เป็นมาตรฐานสำหรับการประกวดควาย ของประเทศ

ขอขอบคุณ นายสว่าง อังกุโร และนายปรีชา บัวทองจันทร์ อดีตผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ ของกรมปศุสัตว์ ที่ให้ข้อเสนอแนะ แนวคิด และช่วยปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาในคู่มือเล่มนี้

ขอขอบคุณ นายไสว นามคุณ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์ ที่ได้เล็งเห็นความสำคัญ ของคู่มือเล่มนี้ และให้โอกาสจัดพิมพ์เป็นเอกสารทางวิชาการเพื่อเผยแพร่สู่สาธารณชนต่อไป

ขอขอบคุณ นายนิกร สางห้วยไพร ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาพันธุ์กระบือ และนายสุพรชัย ฟารี ผู้อำนวยการ ศูนย์วิจัยและพัฒนากระบือ ที่ให้ข้อเสนอแนะ แนวคิด และช่วยปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาในคู่มือเล่มนี้

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญภาพ	ง
สารบัญตาราง	จ
บทนำ คู่มือการจัดประกวดควายไทย	1
บทที่ 1 ความสำคัญของการจัดประกวดควาย	2
1.1 วัตถุประสงค์ของการจัดประกวดควาย	2
1.2 ลักษณะประจำพันธุ์	2
1.3 ลักษณะที่ดีของควายที่ส่งเข้าประกวด	6
บทที่ 2 แนวทางการพัฒนาการจัดประกวดควายเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล	9
2.1 ขั้นตอนวิธีการและขบวนการจัดการประกวด	9
2.2 ควายที่ส่งเข้าประกวด	12
2.3 คนจูงควายเข้าประกวด (Showmanship)	13
2.4 กรรมการตัดสิน	14
2.5 สนามประกวด	15
บทที่ 3 การจัดงานประกวดควายแบบมาตรฐานสากล	16
3.1 โครงการการจัดการประกวดควาย	16
3.2 สถานที่ในการจัดงาน	16
3.3 คณะกรรมการจัดงานประกวดควาย	22
บทที่ 4 กรรมการตัดสิน และขั้นตอนการประกวดควายตามมาตรฐานสากล	26
4.1 ข้อควรปฏิบัติของกรรมการตัดสิน	26
4.2 ขั้นตอนการตัดสินประกวดควาย	27
4.3 รางวัลและพิธีการมอบรางวัล	30
บทที่ 5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการประกวดและตัดสินควาย	31
บรรณานุกรม	32
ภาคผนวก	33
1. ตัวอย่างการจัดทำงบประมาณการจัดงาน	33
2. เกณฑ์การให้คะแนนการตัดสินการประกวดควาย	35
3. ตัวอย่างถ้วยรางวัลและการทำหนังสือเพื่อขอพระราชทานถ้วยรางวัล	36
4. ตัวอย่างข้อความที่จารึกบนถ้วยรางวัลพระราชทาน	40

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1	อื้องคอ หรือบ้องคอ 3
ภาพที่ 2	จุดขาบนใบหน้า และใต้คาง 4
ภาพที่ 3	ข้อเท้าหรือหน้าแข้งขา 4
ภาพที่ 4	ส่วนประกอบต่างๆ ของร่างกายควายไทย 5
ภาพที่ 5	การแบ่งโครงสร้างร่างกาย 6
ภาพที่ 6	สะโพกและส่วนท้าย 8
ภาพที่ 7	ตัวอย่างการตรวจหาสารเร่งเนื้อแดงในปัสสาวะ 13
ภาพที่ 8	เวทีในสนามประกวดควาย 17
ภาพที่ 9	หลังคาสนามประกวดควาย 17
ภาพที่ 10	ขนาดของสนามประกวดควาย 18
ภาพที่ 11	พื้นของสนามประกวดควาย 18
ภาพที่ 12	รั้วสนามประกวดควาย 19
ภาพที่ 13	ประตูเข้า-ออก สนามประกวดควาย 19
ภาพที่ 14	คอกพักควาย 20
ภาพที่ 15	สถานที่อาบน้ำควาย 20
ภาพที่ 16	ที่ขึ้น-ลงควาย 21
ภาพที่ 17	อัฒจันทร์ผู้ชม 21
ภาพที่ 18	คณะกรรมการรับลงทะเบียน 23
ภาพที่ 19	การชั่งน้ำหนัก วัดรอบอก ส่วนสูง และความยาวลำตัว 24
ภาพที่ 20	คณะกรรมการตัดสินการประกวด 25
ภาพที่ 21	คณะกรรมการตัดสินการประกวดควาย 26
ภาพที่ 22	กรรมการชี้แจงเหตุผลของการตัดสิน 27
ภาพที่ 23	การจัดควายเข้าแถวเรียง เพื่อให้กรรมการดูด้านหน้า (Front profile) 28
ภาพที่ 24	การจัดควายเข้าแถวเรียง เพื่อให้กรรมการดูด้านข้าง (Side profile) 29
ภาพที่ 25	ตัวอย่างถ้วยรางวัล 36

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	ชื่อเรียกส่วนต่างๆ ของร่างกายควายไทย..... 5
ตารางที่ 2	การกำหนดรุ่นตามรูปแบบให้เป็นมาตรฐาน..... 10
ตารางที่ 3	เกณฑ์การดูพันเป็นตัวกำหนดรุ่นการประกวด..... 10
ตารางที่ 4	คะแนนสะสมควายที่ชนะในแต่ละรุ่น (Division champion)..... 11
ตารางที่ 5	คะแนนสะสมที่ชนะเลิศควายยอดเยี่ยม (Grand champion) และรองชนะเลิศยอดเยี่ยม (Reserve grand champion)..... 11
ตารางที่ 6	ค่าตอบแทนสำหรับกรรมการตัดสินการประกวดควาย..... 14
ตารางที่ 7	ขั้นตอนการเขียนโครงการ..... 16

คู่มือการจัดประกวดควายไทย

บทนำ

การคัดเลือก (Selection) ในการเลี้ยงสัตว์เพื่อปรับปรุงพันธุ์สัตว์ตามหลักวิชาการนั้น แบ่งออกได้ 2 รูปแบบคือ การคัดเลือกโดยธรรมชาติ (Natural selection) ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และในด้านวิวัฒนาการ สัตว์ที่แข็งแรงจะมีโอกาสในการถ่ายทอดพันธุกรรมได้มากกว่าสัตว์ที่อ่อนแอ การคัดเลือกพันธุ์โดยมนุษย์ (Artificial selection) เป็นการคัดเลือกที่มนุษย์เข้าไปจัดการเพื่อให้ได้ลักษณะต่างๆ ตามความต้องการของมนุษย์ โดยใช้เครื่องมือ วิทยาการ และเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าช่วย การคัดเลือกโดยมนุษย์มักจะได้สัตว์ที่มีคุณภาพดี ให้ผลิตผลสูง และได้ผลรวดเร็วในการคัดเลือก

ในการปรับปรุงพันธุ์สัตว์ การประกวดควายนั่นก็คือ การตัดสินสัตว์ (Judging) เป็นรูปแบบการคัดเลือกโดยมนุษย์วิธีหนึ่ง ซึ่งหมายถึงการนำควายแต่ละตัวเข้ามาเปรียบเทียบกัน ในรอบหรือรุ่นอายุเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน โดยอ้างอิงภาพรวมของ “อุดมทัศน์ของควายไทย” เป็นวิธีประเมินควายจากลักษณะรูปร่างภายนอกทั่วไป (Conformation) ด้วยสายตา โดยกำหนดเกณฑ์การตัดสิน กำหนดการให้คะแนนในส่วนต่างๆ ของรูปร่างลักษณะภายนอกร่างกายควายขึ้นมา โดยมีกรรมการเป็นผู้ชี้ขาด เพื่อให้ได้ควายที่ชนะ เป็นควายดีกว่าควายตัวอื่นๆ มีลักษณะใกล้เคียงกับอุดมทัศน์ของควายไทยมากที่สุด และลักษณะของควายที่ชนะนั้น ต้องตรงความต้องการ เป็นที่ยอมรับของผู้คัดเลือก ซึ่งหมายถึงนักปรับปรุงพันธุ์ควาย และเกษตรกรผู้เลี้ยงควายทั่วประเทศด้วย

ปัจจุบันเกษตรกรมีการตื่นตัว ในการเลี้ยงควายเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้เกษตรกรเจ้าของฟาร์มควาย ได้หันมาให้ความสำคัญต่อการเลี้ยงควายเพื่อส่งเข้าประกวด อีกทั้งหน่วยงานต่างๆ ทั้งราชการ และเอกชน ที่เกี่ยวข้องได้จัดให้มีการประกวดควายมากขึ้นหลายสนามประกวดทั่วภูมิภาคของประเทศไทย ซึ่งในแต่ละปี เจ้าของฟาร์มควายมักจะคัดเลือกควาย และพยายามปรับปรุงควายของตนเอง เพื่อส่งเข้าร่วมประกวด หากฟาร์มใดได้รับรางวัลชนะเลิศก็ทำให้ฟาร์มนั้นมีชื่อเสียง สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อจำหน่ายควายหรือลูกควายในฟาร์มของตนเองให้ได้ราคาที่สูงขึ้น

การจัดการประกวดควายที่ผ่านมา มักจะประสบปัญหาหลายด้าน ทั้งผู้ที่เป็นเจ้าภาพในการจัดงานเอง ที่ขาดความรู้ ประสบการณ์ในการจัดงาน และตัวเกษตรกรที่นำควายเข้ามาร่วมประกวด โดยเฉพาะการจัดแบ่งรุ่นควาย เพราะการจัดงานการประกวดควายของประเทศไทยนั้น ยังไม่มีการกำหนดรูปแบบหลักเกณฑ์ การประกวด การตัดสินควายอย่างเป็นระบบมาตรฐานสากล ซึ่งรูปแบบ วิธีการ และองค์ประกอบ ของการจัดงาน การประกวดสัตว์นั้นมีหลายส่วน ตั้งแต่รูปแบบ กระบวนการ วิธีการในการจัดการก่อนการประกวด ระหว่างการประกวด และหลังการประกวด การกำหนดหลักเกณฑ์ โดยเฉพาะการจัดแบ่งรุ่นของควายที่เข้ามาประกวด ซึ่งในปัจจุบันยังใช้วิธีการประเมินอายุของควายจากฟันอยู่ ซึ่งจะทำให้ควายแต่ละรุ่นมีอายุห่างกันมาก เกิดความได้เปรียบ-เสียเปรียบกันของช่วงอายุ และมักจะมีประเด็นปัญหาต่างๆ ในหลายๆ ด้านตามมามากมายภายหลังจากตัดสินของกรรมการ ดังนั้น หนังสือคู่มือฉบับนี้จึงใช้สำหรับเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการประกวดควาย เพื่อให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ และพัฒนาเข้าสู่ระบบการประกวดสัตว์แบบสากล

บทที่ 1

ความสำคัญของการจัดประกวดควาย

การประกวดควายนั่นก็คือ การตัดสินสัตว์ (Judging) เป็นรูปแบบการคัดเลือกโดยมนุษย์วิธีหนึ่ง ซึ่งหมายถึงการนำควายแต่ละตัวเข้ามาเปรียบเทียบกัน ในรอบหรือรุ่นอายุเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน โดยอ้างอิงภาพรวมของ “อุดมทัศน์ของควายไทย” เป็นวิธีประเมินควายจากลักษณะรูปร่างภายนอกทั่วไป (Conformation) ด้วยสายตา โดยกำหนดเกณฑ์การตัดสิน กำหนดการให้คะแนนในส่วนต่างๆ ของรูปร่าง ลักษณะภายนอกร่างกายควายขึ้นมา โดยมีกรรมการเป็นผู้ชี้ขาด เพื่อให้ได้ควายที่ชนะ เป็นควายดีกว่าควายตัวอื่นๆ หรือข้อด้อยน้อยที่สุดในสนาม มีลักษณะใกล้เคียงกับอุดมทัศน์ของควายไทยมากที่สุด และลักษณะของควายที่ชนะนั้น ต้องตรงความต้องการ เป็นที่ยอมรับของผู้คัดเลือกซึ่งหมายถึงนักปรับปรุงพันธุ์ควาย และเกษตรกรผู้เลี้ยงควายทั่วประเทศด้วย

ดังนั้น การจัดประกวดควายจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์ควาย หลักการพิจารณาทางวิชาการด้านการคัดเลือกควาย และมุมมองของกรรมการตัดสินจะเป็นแนวทางในการพัฒนาสายพันธุ์ควายในอนาคต และเป็นการให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะควายที่ดีให้แก่เกษตรกร และผู้สนใจในสนามประกวด ทำให้สามารถเพิ่มมูลค่าของตัวควาย หรือนำเชื้อจากควายตัวนั้นๆ ได้

1.1 วัตถุประสงค์ของการจัดประกวดควาย

- 1.1.1 เพื่อเป็นการพัฒนาพันธุ์ควายไทยให้ได้ผลผลิต และตอบแทนสูงขึ้น
- 1.1.2 เพื่อเป็นการชี้ให้เกษตรกรและผู้สนใจเข้าใจถึงลักษณะควายที่ดี และให้เกษตรกรผู้เลี้ยงควายมีการพัฒนา คัดเลือก และปรับปรุงพันธุ์ควาย เพื่อให้ได้ลักษณะของควายไทยในทิศทางที่ถูกต้อง
- 1.1.3 เพื่อเป็นการกระจายพันธุ์กรรมที่ดีของควาย ส่งการพัฒนาและยกระดับพันธุ์กรรมของฝูงควายของประเทศ
- 1.1.4 เพื่อเป็นสถานที่พบปะ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการเรียนรู้ของผู้ที่มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับควายไทย ได้แก่ เกษตรกรผู้เลี้ยงควาย พ่อค้าควายในพื้นที่ นักเรียน นิสิต นักศึกษา อาจารย์ และนักวิชาการ
- 1.1.5 เพื่อเป็นแรงจูงใจในการส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการเลี้ยงควายกันมากขึ้น

1.2 ลักษณะประจำพันธุ์

ควายในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นควายปลัก ซึ่งโดยทั่วไปแล้วมีลักษณะเหมือนกัน หรือแตกต่างกันบ้างในแต่ละพื้นที่ ควายภาคใต้มีขนาดเล็กกว่าควายทางภาคกลางและภาคอีสาน ควายภาคตะวันออก เช่น ชลบุรี ระยอง มีรูปร่างค่อนข้างจะสูงโปร่งกว่า ควายภาคอื่น ควายปลักที่เลี้ยงกันในบ้านเราทุกวันนี้ ไม่ปรากฏว่าแบ่งเป็นพันธุ์ต่างๆ ที่แน่นอน มีแต่ชื่อเรียกแตกต่างกันไป ตามท้องถิ่นที่มันอยู่

1.2.1 ลักษณะประจำพันธุ์โดยทั่วไปของควายไทย

- 1) ลำตัว มีโครงสร้างร่างกายใหญ่ ดูแข็งแรง กำยำล่ำสัน ลำตัวค่อนข้างลึก รอบอกใหญ่ ท้องกางใหญ่ คอใหญ่ หน้าอกกว้างอวบแข็งแรง
- 2) หัว ในเพศตัวผู้ มีหน้าผากกว้างนูนเด่น คิ้วหนา ตาใหญ่เด่นนูนแจ่มใส ในเพศเมียลักษณะค่อนข้างเรียวยาว มีความโค้งมนของส่วนหัวไม่มากนักสอดคล้องกับรูปทรงของเขาในทั้งสองเพศ
- 3) คอยาว ตัวผู้เมื่อโตเต็มวัย จะมีหนอกที่เหนือหัวไหล่ เรียกว่า “ขิ้นเปลี่ยว”
- 4) เขา บางตัวสั้นกุด บางตัวเขาโค้งแอ่นหลังเล็กน้อย แล้วงอนเข้าหากัน หรือบางตัวอาจจะมีเขายาวจัดและกางแยกออกจากกันขนานกับพื้นดิน แล้วโค้งขึ้นเล็กน้อย
- 5) หลังตรงไม่ถึงกับแอ่น บริเวณบั้นท้ายมักหักลาด
- 6) หาง ยาวลงไปประมาณถึงข้อเข่าหลังหรือยาวกว่าเล็กน้อย และมีพู่หางเป็นพวงไม้ใหญ่แน่น
- 7) เท้า มีขนาดใหญ่ กีบเท้าทั้งคู่ชิดกันแข็งแรง
- 8) ขนปกคลุมร่างกายทั่วๆ ไป จัดว่ามีขนบางมาก และค่อนข้างหยาบ บริเวณที่มีขนอยู่มากคือ เท้าทั้ง 4 และบริเวณหัว
- 9) ผิวหนัง สีผิวของควายไทย มี 2 สี คือ สีเทาดำ ผิวหนังตลอดร่างกายเป็นสีเทาแก่แต่ไม่ถึงกับดำจัดและสีเผือก

1.2.2 ลักษณะประจำพันธุ์ที่โดดเด่นของควายไทย

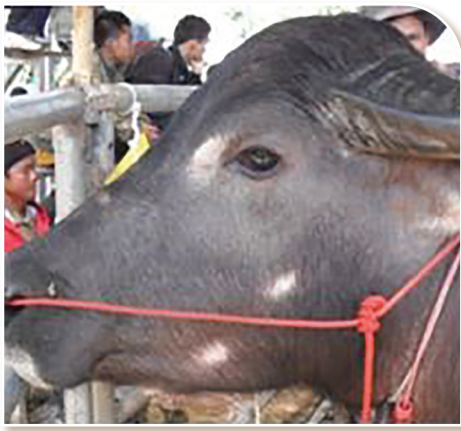
- 1) มีขนสีขาวพาดขวางบริเวณใต้คอ และบริเวณหน้าอก เป็นรูปตัววี (V Chevron) บางแห่งเรียกอื้องคอ หรือบ้องคอ ซึ่งมีลักษณะเหมือนแถบบั้งชั้นยศนายสิบของทหาร

ภาพที่ 1 อื้องคอ หรือบ้องคอ

2) จุดขนสีขาวยบริเวณใบหน้า ลักษณะเป็นจุดขนสีขาวบนใบหน้าของควายรวมทั้งหมดเป็น 3 จุดด้วยกัน

- บริเวณเหนือหัวตา นิยมเรียกจุดนี้ว่ากะบั้งตา หรือกะพั้งตา จะต้องมียกสีขาวเด่นชัด ขนาดและตำแหน่งเหมือนกันทั้งสองข้าง รวมเป็น 2 จุด
- บริเวณแก้มด้านซ้ายและขวา รวม 2 จุด ซึ่งจะอยู่ในตำแหน่งประมาณจุดตัดของเส้นตรงที่ลากจากตาของควายลงมาในแนวตั้งตัดกับสายสะพาย ซึ่งทั้งสองข้างจะต้องอยู่ในตำแหน่งที่ตรงกัน
- บริเวณกรามล่างด้านซ้ายและขวา รวม 2 จุด และในแนวเดียวกันนี้มีจุดขนสีขาวอีก 1 จุด อยู่ใต้คางในตำแหน่งที่ตรงกัน โดยมีลักษณะเหมือนเม็ดไผ่ขนาดใหญ่และมีขนยาวเหมือนเคราผู้ชาย ซึ่งเม็ดไผ่นี้จะพบในควายไทยทุกตัว

ภาพที่ 2 จุดขาวบนใบหน้า และใต้คาง

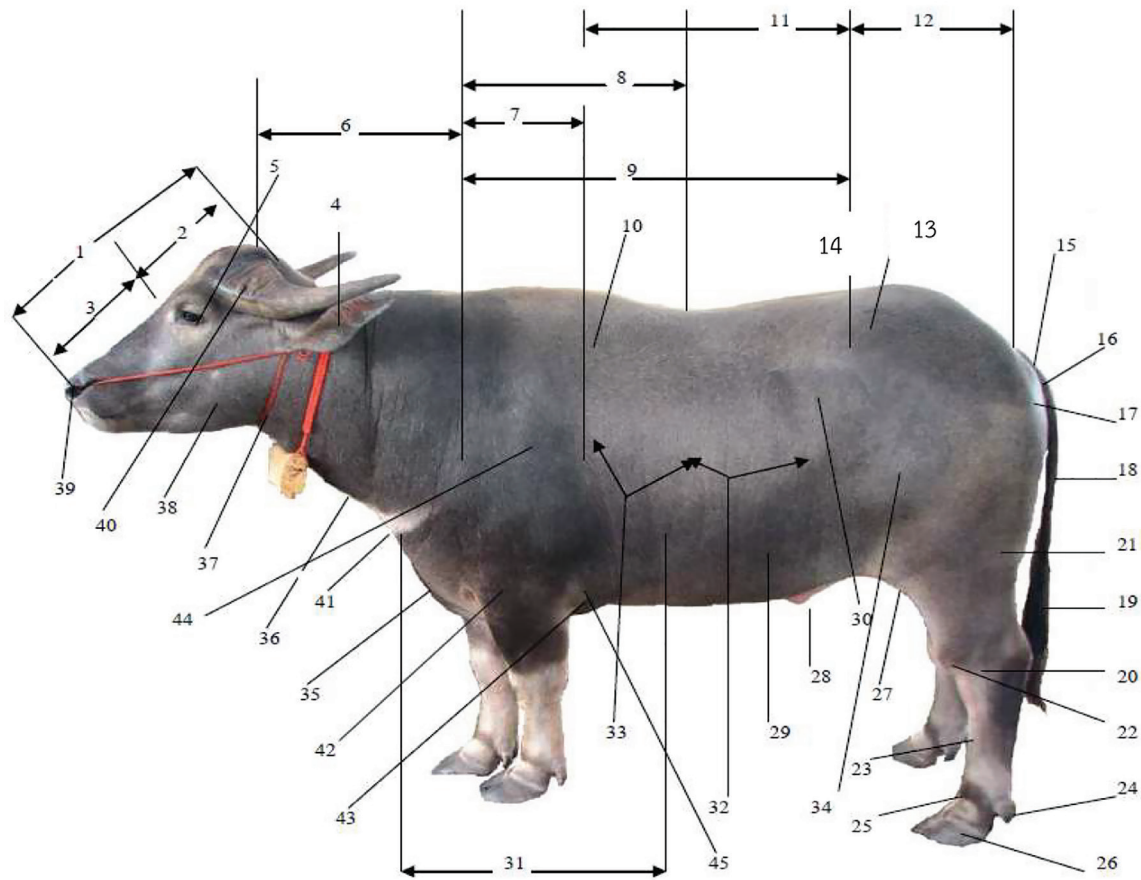
3) ข้อเท้าขาว ข้อเท้าหรือแข้งจะปรากฏเป็นขนสีขาวตั้งแต่ช่วงข้อต่อจากกีบขึ้นมาถึงหัวเข่า ทั้งขาหน้า และขาหลัง มองดูเหมือนการสวมถุงเท้าสีขาว

ภาพที่ 3 ข้อเท้าหรือหน้าแข้งขาว

4) ป้องขาคำ จะมีขนสีดำคาดด้านหน้าตรงใต้กีบเล็บกับข้อกีบ ทั้ง 4 เท้า

1.2.3 ส่วนประกอบต่างๆ ของร่างกายควายไทย

ภาพที่ 4 ส่วนประกอบต่างๆ ของร่างกายควายไทย

ตารางที่ 1 ชื่อเรียกส่วนต่างๆ ของร่างกายควายไทย

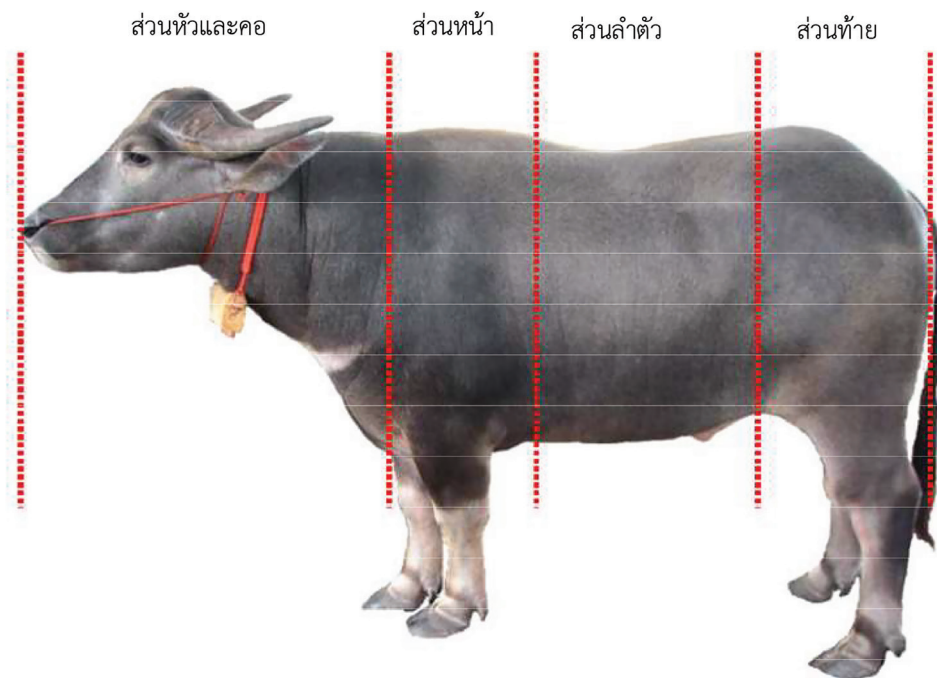
ที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
1	หัว	Head
2	หน้าผาก	Forehead
3	ดั้งจมูก/หน้าแก	Face
4	หู	Ear
5	ตา	Eye
6	คอ	Neck
7	บริเวณไหล่	Shoulder blade
8	สันหลัง	Chine
9	หลัง	Back
10	สะบัก	Crops
11	เอว	Lion
12	บั้นท้าย	Rump

ที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
13	สะโพก	Hip or point of rump
14	เชิงกราน	Pelvic
15	โคนหาง	Tail head
16	ก้นกบ	Sacrum
17	กระดูกก้นกบ	Pin bone
18	หาง	Tail
19	พู่หาง	Switch
20	ข้อเข่า	Hock
21	โคนขาหลัง	Thigh
22	เข่า	Knee
23	แข้ง	Shank or cannon
24	กีบลอย	Dewclaw

ที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
25	ข้อกีบ	Pastern
26	กีบเท้า	Claw
27	ขาพับหลัง	Back flank
28	ลึงค์	Penis
29	ท้อง	Barrel
30	สวาท	Flank
31	พื่นอก	Chest region
32	ซี่โครงส่วนหลัง	Back ribs
33	ซี่โครงส่วนหน้า	Fore ribs
34	ลูกมะพร้าว	Round
35	ยอดอก	Brisket

ที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
36	เหนียงคอ	Dew lep
37	คอหอย	Throat
38	กราม	Jaw
39	ริมฝีปาก	Muzzle
40	เขา	Horn
41	บังคอ	Chevron
42	โคนขาหน้า	Fore arm
43	ซอกขาหน้า	Fore flank
44	จุดหัวไหล่	Point of shoulder
45	ข้อศอก	Point of elbow

1.3 ลักษณะที่ดีของควายที่ส่งเข้าประกวด

ภาพที่ 5 การแบ่งโครงสร้างร่างกายของควาย

1.3.1 ลักษณะทั่วไป

เป็นการมององค์ประกอบโครงสร้างร่างกายภายนอกโดยรวม ซึ่งรวมถึงการสังเกตอุปนิสัยและอารมณ์ด้วย

- 1) ลักษณะรูปร่างโดยรวม จะต้องมองดูใหญ่ สง่า สมส่วน มีกล้ามเนื้อเต็มทุกส่วน เมื่อมองด้านข้างจะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ลำตัวมีความลึก มีความจุของท้องมาก สวาทแคบ
- 2) ผิวหนังสีเทาถึงดำเป็นมันและหนา ขนเรียบละเอียด

3) **ท่าทางการยืน** ต้องดูสง่างาม หน้ายกหรือหัวเซิด ออกตั้ง ส่วนท้ายยกกว่าส่วนหน้าเล็กน้อย ยืนขาตรง

4) **ท่าทางการเดิน** เดินคล่องแคล่วแต่มีความนุ่มนวล ดูสง่า หน้ายก ออกลอย ไม่ก้มหัว เวลาเดินข้อขาหลังไม่ขวิดกัน ช่วงก้าวเดินเท้าหลังเหยียบทับรอยเท้าหน้า

5) **นิสัยและอารมณ์** มีความเชื่อใจ ไม่ตื่นตกใจง่าย แต่ไม่ใช่ลักษณะเชื่องซึม เป็นมิตรกับคน และควายตัวอื่นๆ และเชื่อฟังคำสั่งผู้ที่เป็นเจ้าของหรือคนเลี้ยง

1.3.2 ส่วนหัวและคอ

1) **ใบหน้า** หน้ายาวปานกลาง กลมกลืนกับกรามที่ดูแข็งแรง สันจมูกเต็มแต่ไม่โด่งมาก กะโหลกหัวใหญ่หนา มีความโค้งมนของส่วนหัวไม่มากนักสอดรับกับรูปทรงของขาในทั้งสองเพศ

2) **ปาก** ปากใหญ่กว้าง ปากเสมอ ไม่เป็นปากนกแก้ว กรามล่างแข็งแรง

3) **สันจมูกเต็มแต่ไม่โด่งมาก** ปลายจมูกหนา สีดำสนิท เกือบเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส สันจมูกเต็ม ชุ่มชื้นอยู่เสมอ จมูกไม่บาน รูจมูกไม่ใหญ่มาก

4) **ตา** เป็นรูปวงกลม หรือวงรี ดวงตาใหญ่หนุนเด่นแจ่มใส กลมโต นัยน์ตาสดใส

5) **หน้าผาก** กว้างหนุนเด่น ยาวปานกลาง กลมกลืนกับกรามที่ดูแข็งแรง คิ้วหนา

6) **หู** ใบหูมีขนาดกะทัดรัด ดำเป็นมัน ขนาดเท่ากันทั้งสองข้าง เหง้าหรือส่วนของโคนใบหูรัด ม้วนเป็นสัน ใบหูขนาดปานกลาง ขนด้านในของหูมีสีขาวชัดเจน

7) **เขา** มีรูปทรงคล้ายวงพระจันทร์ โคนเขาใหญ่ มองด้านข้างเป็นรูปสามเหลี่ยม เรียวขึ้นไป ด้านปลายเขา เขาเกลี้ยงเกลา ผิวเขาเป็นมัน มีขนาดเท่ากันทั้ง 2 ข้าง รับกับใบหน้า

8) **คอ** ของควายเพศผู้ ใหญ่ หนา บึกบึน สั้น แต่สมส่วนกับหัวและไหล่ ควายเพศเมียเรียวงาม รับกับใบหน้า

1.3.3 ส่วนหน้า

1) **ไหล่ และโคนขาหน้า** ช่วงไหล่หนาเต็มไปด้วยมัดกล้ามเนื้อ

2) **หน้าอก** ต้องเต็มใหญ่ กว้าง และลึก เรียวกอกลูกมะพร้าว มองดูผึ่งผาย ไม่หย่อนยาน

3) **ขาหน้า** แข็งขาใหญ่ ขาไม่เก ขาไม่ถ่าง และไม่เบียดชิดเข้าหากัน มองจากด้านหน้าและ ด้านข้างต้องตั้งตรง สอดรับกับการยืนที่มองแล้วสง่างาม

4) **กีบเท้าขาหน้า** ใหญ่ กลมมนโต ปลายกีบเท้าทั้งสองแนบชิดไม่เกยกัน

5) **กีบลอย** ต้องตรง ไม่คดงอ และเวลาควายยืนตรงจะชี้ออกด้านนอกเล็กน้อย ไม่ยาวถึงพื้น

1.3.4 ส่วนลำตัว

1) **ช่วงลำตัว** ยาว มีเนื้อเต็มเสมอจากหน้าไปหลัง มีความหนาและลึก ถ้ามองจากด้านข้าง เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า

2) **ซี่โครง** กระดูกซี่โครงแต่ละซี่มีความกว้างแบนและยาวสอดรับกับโครงร่าง ทำให้ ลำตัว กว้างและลึกกางออกเห็นเด่นชัด สวาบแคบ

3) **หลัง** แนวสันหลังต้องขนานพื้น มีความกว้าง ยาว ตรง

4) **ท้อง** ดูกลมกลึง ยาวเสมอจากชอกขาหน้าถึงชอกขาหลัง เอวไม่คอดกั้ว (ไม่ท้องม้า)

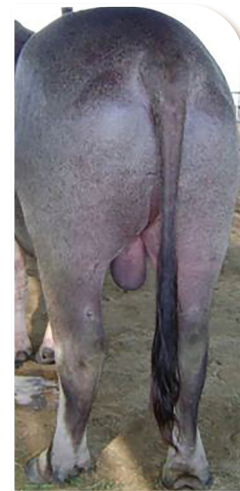
5) **สวาบ** เล็กแคบ ไม่กว้างและลึกมาก

1.3.5 ส่วนท้าย

- 1) **สะโพก** ต้องกว้างและลึก โค้งมนสมส่วน เนื้อแน่นเต็ม องศาลาดเอียงสอดคล้องกับหลังและโคนหาง ปุ่มกระดูกสะโพกไม่โผล่มา
- 2) **ขาหลัง** โคนขาหลังใหญ่ ดูแข็งแรงรับกับสะโพก ตำแหน่งขาหลังได้สัดส่วนกับสะโพก ข้อเข่าดูกลมกลื่น
- 3) **กีบเท้าขาหลัง** มีลักษณะสัดส่วนเหมือนกีบเท้าขาหน้า แต่โดยทั่วไปกีบหลังอาจยาวกว่ากีบหน้าเล็กน้อย และเวลายืนกีบจะตั้ง
- 4) **หาง** โคนหางใหญ่เต็มได้ระดับกับแนวสันหลัง และสูงกว่ากระดูกก้นกบเล็กน้อย หางยาวปิดรูทวารหนักสนิท ยาวเลยเข้าหลัง พู่หางยาว สีดำเป็นมัน
- 5) **กีบลอย** ต้องตรง ไม่คดงอและเวลาคายยืนตรงจะชี้ออกด้านนอกเล็กน้อย และอาจยาวกว่ากีบลอยของขาหน้าเล็กน้อย แต่จะไม่ยาวถึงพื้นเช่นกัน
- 6) **อวัยวะเพศเมีย** ต้องมีสีดำ ใหญ่สมบูรณ์สมตัว มีสัดส่วนเป็นรูป 3 เหลี่ยม (ส่วนบนเป็นฐาน ส่วนล่างคือปลายสามเหลี่ยม) และส่วนปลายไม่หักงอนขึ้น
- 7) **เต้านมและหัวนม** ฐานเต้านมไม่กว้างมาก คายสาวหรือคายนมที่แห้งนมจะมองไม่ชัดเจน มีเต้านม จำนวน 4 เต้า แต่ละเต้ามีหัวนมจำนวน 1 หัว วางในตำแหน่งที่ห่างกันพองาม หัวนมไม่ใหญ่และยาวเกินไป
- 8) **อ้นทะ** ลูกอ้นทะมีความสมบูรณ์ มีขนาดใหญ่เท่ากันสม่ำเสมอ ไม่บิดเบี้ยวหรือแยกจากกัน ซึ่งนอกจากจะมองด้วยสายตาแล้ว สามารถจับคลำเบาๆ ดูความผิดปกติต่างๆ ได้ เช่น มีลูกอ้นทะข้างเดียว เรียกว่าอ้นทะทองแดง (Crypt orchids) ขนาดของลูกอ้นทะไม่เท่ากันเป็นลักษณะผิดปกติ ซึ่งอาจส่งผลต่อความสมบูรณ์พันธุ์ได้ ส่วนปลายลูกอ้นทะแยกออกจากกัน และมีขนาดเล็ก ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะที่ไม่ดี จะมีความสมบูรณ์พันธุ์ต่ำ ลูกอ้นทะต้องมีความแน่นกระชับ ไม่นิ่มหรือแข็งจนเกินไป หนึ่งหุ้มลูกอ้นทะควรมีความยืดหยุ่น สามารถระบายความร้อนได้ดี ไม่รัดแน่นหรือหย่อนยานจนเกินไป
- 9) **หนังหุ้มลิ้งค์** ยาวสมส่วน และชี้ตรงไปข้างหน้า ปลายลิ้งค์หย่อนเล็กน้อย ไม่หย่อนยานมากหรือชิดหน้าท้องมากเกินไป

สะโพก หางและขาหลังที่ดี

ท้ายมนเหมือนลูกมะนาวตัด

ภาพที่ 6 สะโพกและส่วนท้าย

บทที่ 2

แนวทางการพัฒนาการจัดการประกวดควาย เพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล

การจัดการประกวดควายที่ผ่านมา มักจะประสบปัญหาหลายด้าน ทั้งผู้ที่เป็นเจ้าภาพในการจัดงานเอง ที่ขาดความรู้ ประสบการณ์ในการจัดงาน และตัวเกษตรกรที่นำควายเข้ามาประกวด โดยเฉพาะการจัดแบ่งรุ่นควาย เพราะการจัดงานประกวดควายของประเทศไทยนั้น ยังไม่มีการกำหนดรูปแบบหลักเกณฑ์ การประกวด การตัดสินควายอย่างเป็นระบบมาตรฐานสากล ซึ่งรูปแบบ วิธีการ และองค์ประกอบ ของการจัดการประกวดควายแต่ละครั้งนั้นมีหลายส่วน ตั้งแต่รูปแบบ กระบวนการ วิธีการในการจัดการก่อนการประกวด ระหว่าง การประกวด และหลังการประกวด การกำหนดหลักเกณฑ์ โดยเฉพาะการจัดแบ่งรุ่นของควายที่เข้ามาประกวด ซึ่งในปัจจุบันยังใช้วิธีการประเมินอายุของควายจากฟันอยู่ ซึ่งจะทำให้ควายแต่ละรุ่นมีอายุห่างกันมาก เกิดความได้เปรียบ-เสียเปรียบกันของช่วงอายุ ดังนั้น จึงได้จัดทำคู่มือการจัดการประกวดควายไทย เพื่อใช้สำหรับ เป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการประกวดควาย เพื่อให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ และพัฒนาเข้าสู่ระบบ การประกวดสัตว์แบบสากล

องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการประกวดควายไทย ประกอบด้วย 5 ปัจจัยได้แก่

2.1 ขั้นตอนวิธีการและขบวนการจัดการประกวด

ปัญหาที่ผ่านมา

- 1) รูปแบบการจัดการประกวดควายยังไม่มีกำหนดมาตรฐาน หรือ กติกาที่เป็นสากล
- 2) ยังไม่มีการจัดประเภท ขนาด อายุของควายที่ส่งเข้าประกวด เนื่องจากควายที่ส่งเข้าประกวด ไม่มีใบพันธุ์ประวัติ (Pedigree) ไม่ทราบวัน เดือน ปี เกิด ไม่ทราบอายุที่แท้จริง การจัดรุ่นจึงใช้การดู จำนวนฟัน และประเภทของฟัน เป็นตัวกำหนดรุ่นการประกวด
- 3) ยังไม่มีการกำหนดว่าควายอายุเท่าไรจึงจะสิ้นสุดอายุการส่งเข้าประกวด ควรจะต้องมีการกำหนด ว่าอายุเกินกว่าเท่าใดหมดโอกาสลงสนาม เป็นการเปิดโอกาสให้พันธุ์กรรมรุ่นใหม่เข้าสู่สนามประกวด
- 4) การลงทะเบียนในการประกวด ควรลงทะเบียนล่วงหน้าก่อนวันจัดประกวด ส่วนใหญ่จะนำมา ลงทะเบียนในวันจัดประกวด ทำให้ผู้จัดประกวดไม่ทราบจำนวนที่ชัดเจน เกิดปัญหาในการจัดการพื้นที่ คอกพักสัตว์ และการจัดการรุ่นควายเข้าสนามการประกวด
- 5) รายละเอียดของควายที่ส่งเข้าประกวดมีประวัติไม่ชัดเจน เช่น ควายชื่ออะไร พ่อ แม่ อายุ น้ำหนัก ความยาว ความสูง หรือรอบอก และที่มาจากไหน เพื่อให้ผู้ชมในสนามได้ทราบข้อมูลของควายที่เข้าประกวด
- 6) ไม่มีการเก็บข้อมูลผลการประกวดของควายที่ได้รับรางวัลแต่ละประเภท เพื่อรวบรวมจัดทำเป็น ประวัติ เป็นการพัฒนาการปรับปรุงพันธุ์ควายไทย

แนวทางการพัฒนาสู่มาตรฐานสากล

1) ควรจัดให้มีการลงทะเบียนล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วัน เพื่อส่งรายละเอียดข้อมูลของควายที่ส่งเข้าประกวด ฝ่ายจัดการประกวดจะได้จัดทำสูจิบัตรรายละเอียดของควายที่ส่งเข้าประกวดเผยแพร่ให้ผู้ชมในสนามประกวดทราบและสะดวกในการจัดเตรียมสถานที่

2) ควรมีการชั่งน้ำหนักและวัดสัดส่วนร่างกายของควายก่อนลงสนามประกวด เพื่อฝ่ายจัดการประกวดจะใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดเป็นมาตรฐานของการจัดประกวดแต่ละรุ่นในครั้งต่อ ๆ ไป เช่นควายประกวดในแต่ละรุ่นต้องมีน้ำหนักไม่น้อยกว่า หรือไม่มากกว่ากี่กิโลกรัม เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในสนามประกวดซึ่งเป็นเรื่องที่ว่าผู้จัดประกวด กับเกษตรกร หรือสมาคมจะต้องตกลงกัน

3) กำหนดรูปแบบให้เป็นมาตรฐาน กำหนดรุ่น (Division) ของควายที่ส่งเข้าประกวดให้ชัดเจน แยกเป็นเพศผู้และเพศเมีย โดยแบ่งเป็น 4 รุ่น ดังนี้

ตารางที่ 2 การกำหนดรุ่นตามรูปแบบให้เป็นมาตรฐาน

รุ่นลูกควาย (Calf division)	อายุ 7 เดือน ถึง 12 เดือน (7 เดือน ถึง 1 ปี)
รุ่นควายรุ่น (Intermediate division)	อายุ 13 เดือน ถึง 24 เดือน (1 ปีถึง 2 ปี)
รุ่นควายหนุ่ม-สาว (Junior division)	อายุ 25 เดือน ถึง 36 เดือน (2 ปี ถึง 3 ปี)
รุ่นควายโตเต็มวัย (Senior division)	อายุ 37 เดือน ถึง 48 เดือน (3 ปี ถึง 4 ปี)
รุ่นควายยอดเยี่ยม (Grand champion)	ควายที่ชนะเลิศในแต่ละรุ่น มาประกวดเปรียบเทียบบหาควายที่ดีที่สุด
รุ่นรองควายยอดเยี่ยม (Reserve grand champion)	ควายที่เหลืออยู่ และตัวที่ได้อันดับที่ 2 รองจากควายยอดเยี่ยมในรุ่นนั้น ๆ มาประกวดเปรียบเทียบบหาควายที่ดีที่สุดอันดับที่ 2 ในสนาม

ซึ่งการจัดแบ่งรุ่นระบบนี้จะเกิดขึ้นได้นั้น ควายที่ส่งเข้าประกวดจะต้องมีใบพันธุ์ประวัติ (Pedigree) หรือทราบวันเกิดที่ชัดเจน แต่ขณะนี้ยังไม่มีประวัติการเกิด ต้องอาศัยการดูฟันเป็นหลัก ซึ่งเป็นเกณฑ์เดียวที่มีอยู่ และมีความสัมพันธ์กับอายุมากที่สุดขณะนี้ จึงสามารถใช้เกณฑ์การดูฟันเป็นตัวกำหนดรุ่นการประกวดดังนี้

ตารางที่ 3 เกณฑ์การดูฟันเป็นตัวกำหนดรุ่นการประกวด

รุ่นลูกควาย (Calf division)	รุ่นฟันน้ำนม (มีฟันน้ำนมยังอยู่ครบ)
รุ่นควายรุ่น (Intermediate division)	ฟันแท้ไม่เกิน 1 คู่ (ฟันน้ำนมคู่แรกหลุด ถึง ฟันแท้ 1 คู่)
รุ่นควายหนุ่ม-สาว (Junior division)	ฟันแท้ไม่เกิน 2 คู่ (ฟันน้ำนมคู่ที่ 2 หลุด ถึง ฟันแท้ 2 คู่)
รุ่นควายโตเต็มวัย (Senior division)	ฟันแท้ไม่เกิน 3 คู่ (ฟันน้ำนมคู่ที่ 3 หลุด ถึง ฟันแท้ 3 คู่)
รุ่นควายยอดเยี่ยม (Grand champion)	ควายที่ชนะเลิศในแต่ละรุ่น มาประกวดเปรียบเทียบบหาควายที่ดีที่สุด
รุ่นรองควายยอดเยี่ยม (Reserve grand champion)	ควายที่เหลืออยู่ และตัวที่ได้อันดับที่ 2 รองจากควายยอดเยี่ยมในรุ่นนั้น ๆ มาประกวดเปรียบเทียบบหาควายที่ดีที่สุดอันดับที่ 2 ในสนาม

ถ้ารุ่นใดมีควายส่งเข้าประกวดเกิน 15 ตัว ควรแบ่งเป็นกลุ่มย่อย (Class) กลุ่มละไม่เกิน 10 ตัว แล้วคัดเลือกกลุ่มละ 3-5 ตัว หรือไม่น้อยกว่าจำนวนรางวัลที่กำหนดไว้ แล้วนำควายที่คัดเลือกไว้ในแต่ละกลุ่มมาเปรียบเทียบบหาตัวที่ชนะเลิศในแต่ละรุ่นตามลำดับ ให้เท่ากับจำนวนรางวัลที่มีอยู่ เพราะบางครั้งมีควายส่งเข้าประกวดจำนวนมาก สนามแคบทำให้กรรมการไม่สามารถดูรายละเอียดของควายแต่ละตัวได้ชัดเจน

ควายที่ฟันทันนมคู่ที่ 4 เริ่มหลุด หรือมีฟันทันครบ 4 คู่ ซึ่งคาดว่าจะมีอายุเกิน 48 เดือนขึ้นไป ให้ถือว่าเป็นควายที่โตเต็มวัย ลักษณะทางพันธุกรรมแสดงออกชัดเจนเต็มที่แล้ว ประกอบกับควายที่มีฟันทันครบ 4 คู่จะเป็นควายที่มีอายุแตกต่างกันมาก ไม่ควรจัดให้มีการประกวด เป็นการเปิดโอกาสให้ควายรุ่นใหม่เข้ามาในสนามประกวด เป็นการพัฒนาควายรุ่นใหม่ๆ ต่อไป

4) การเก็บคะแนนสะสมควายที่ชนะการประกวด คะแนนสะสมควายที่ชนะการประกวด เป็นการสร้างระบบจذبพันธุ์ที่ดีที่สุด ที่ได้รับการยอมรับจากสนามประกวดต่างๆ ว่ามีความดีเด่นในลักษณะต่างๆ ที่สำคัญ ดังนั้นการเก็บคะแนนสะสมของควายที่ชนะการประกวดในทุกตำแหน่งจึงมีความจำเป็นเพื่อเก็บคะแนนไว้ยืนยันความสามารถของควายที่ชนะการประกวดในแต่ละสนาม ควายที่ชนะมาก ก็จะมีคะแนนสะสมมาก ผู้ที่จะเก็บคะแนนสะสมควรเป็นองค์กร หรือสถาบันที่ได้รับการยอมรับจากผู้เลี้ยงควาย ซึ่งสมาคมอนุรักษ์และพัฒนาควายไทยเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมมากที่สุดในปัจจุบัน เมื่อสิ้นปีตัวที่ได้คะแนนสูงสุด จะได้รับตำแหน่งควายยอดเยี่ยมแห่งปี (Premier buffalo of the year) การนับคะแนนสะสมในแต่ละสนามจะขึ้นอยู่กับจำนวนควายที่เข้าสนามในแต่ละรุ่นด้วยดังนี้

ตารางที่ 4 คะแนนสะสมควายที่ชนะในแต่ละรุ่น (Division champion)

จำนวนควายแต่ละรุ่น (ตัว)	ที่ 1	ที่ 2	ที่ 3	ที่ 4	ที่ 5
1	0	0	0	0	0
2-4	2	1	0	0	0
5-7	3	2	1	0	0
8-10	4	3	2	1	0
11-13	5	4	3	2	1
มากกว่า 13	6	5	4	3	2

ตารางที่ 5 คะแนนสะสมที่ชนะเลิศควายยอดเยี่ยม (Grand champion) และรองชนะเลิศยอดเยี่ยม (Reserve grand champion)

จำนวนควายเข้าประกวดทั้งหมด(ตัว)	Grand champion	Reserve grand champion
50	5	4
51-75	6	5
76-100	7	6
101-125	8	7
126-150	9	8
151-175	10	9
176-200	11	10
มากกว่า 200	12	11

สมาคมอนุรักษ์และพัฒนาควายไทย จะเป็นผู้ที่รับผิดชอบในการเก็บคะแนนสะสมตลอดปี ตามสนามที่สมาคมรับรอง เมื่อสิ้นปีตัวที่ได้คะแนนสูงสุด จะได้รับตำแหน่งควายยอดเยี่ยมแห่งปี (Premier buffalo of the year)

2.2 ควายนำเข้าประกวด

ปัญหาที่ผ่านมา

- 1) ไม่มีหมายเลขประจำตัวสัตว์ที่ชัดเจนที่เป็นสากล (National ID) เพื่อนำรายละเอียดของตัวสัตว์ลงสู่ระบบฐานข้อมูลได้
- 2) ไม่มีใบพันธุ์ประวัติ (Pedigree) ทำให้ไม่ทราบประวัติของควายนั้นๆ
- 3) ไม่มีใบรับรองการฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาด และใบรับรองผลการปลอดโรคระบาด เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อโรคระบาดในสนามประกวด
- 4) ควายนำเข้าประกวดส่วนใหญ่ไม่ได้ผ่านการฝึกให้สามารถเดินในสนามประกวดได้
- 5) ควายนำเข้าประกวดมีเฟอร์นิเจอร์ประดับรูปร่าง เช่น พวงมาลัย ผ้าพันคอ ทำให้เป็นการรบกวนการตัดสินของกรรมการ และผู้ชมในสนามประกวด
- 6) ควายนำเข้าประกวดมีการใช้สารเคมี หรือยาบางชนิด มาใช้เพิ่มแรงการเจริญเติบโตซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของควายนในระยะยาวเป็นอย่างมาก เช่น สารเร่งเนื้อแดงกลุ่มเบตาอะโกนิสต์ (β -agonist) ได้แก่ ซาบูทามอล และแคนบูทารอล นำมาผสมในอาหารแล้วให้ควายนกินเพื่อเร่งให้เกิดการสะสมเนื้อแดงเพิ่มปริมาณกล้ามเนื้อ และมีการใช้ยาลอราโบลิน (Laurabolin) นำมาฉีดให้ควายนในปริมาณเกินกำหนดที่ระบุไว้โดยไม่มีสัตวแพทย์ควบคุม กำกับ ดูแล ซึ่งจะทำให้ควายนอยากกินอาหารมากขึ้น แรงการเจริญเติบโตของร่างกาย

แนวทางการพัฒนาสู่มาตรฐานสากล

- 1) ต้องมีใบพันธุ์ประวัติ (Pedigree)
- 2) มีใบรับรองการฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาด และใบรับรองผลการตรวจโรคระบาด ได้แก่ โรคแท้งติดต่อ (Brucellosis) โรควัณโรค (Tuberculosis) เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อโรคระบาดในสนามประกวด
- 3) มีสายสะพาย และมีเชือกจูงไม่ยาวหรือสั้นเกินไป
- 4) ต้องผ่านการฝึกเดินในสนามประกวด
- 5) มินิสัยเชื่อง ไม่ดุร้าย
- 6) ห้ามตกแต่ง หรือมีเครื่องประดับรูปร่างตัวควายน ซึ่งจะเป็นการรบกวนสมาธิของกรรมการ
- 7) ห้ามขี่ควายนประกวดเข้าสนาม
- 8) ควรมีการตรวจหาสารเร่งเนื้อแดงกลุ่มเบตาอะโกนิสต์ (β -agonist) โดยใช้ทดสอบภาคสนาม (Strip test) ตรวจหาสารเร่งเนื้อแดงในปัสสาวะควายน ซึ่งสามารถทราบผลตรวจได้รวดเร็วภายในเวลา 10-15 นาที หากพบว่าควายนตัวนั้นๆ มีการใช้สารดังกล่าวต้องไม่ให้เข้าร่วมในการประกวด

ภาพที่ 7 ตัวอย่างการตรวจหาสารเร่งเนื้อแดง ในปัสสาวะ

2.3 คนจูงควายเข้าประกวด (Showmanship)

ปัญหาที่ผ่านมา

- 1) ยังไม่เคยผ่านการฝึกการจูงควายเข้าประกวดในสนามประกวด ทำให้การปฏิบัติตัวในสนามประกวดไม่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย
- 2) การแต่งกายไม่เหมาะสม และอาจไม่ปลอดภัย

แนวทางการพัฒนาสู่มาตรฐานสากล

- 1) ต้องเตรียมควายให้พร้อมก่อนเข้าสนามประกวด นำควายเข้าสนามประกวดทันทีเมื่อได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่สนามประกวด
- 2) ห้ามแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงของตัวควายทุกกรณี
- 3) แต่งกายสุภาพ เหมาะสม ต้องสวมรองเท้าหุ้มส้น
- 4) เชือกจูงควาย ควรเป็นเชือกชนิดอ่อนเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 8 มิลลิเมตร และความยาวไม่เกิน 3 เมตร หรือตามแบบที่สนามประกวดกำหนด
- 5) ต้องติดหมายเลขประจำตัวควายตามรูปแบบที่ผู้จัดกำหนด
- 6) ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของกรรมการตัดสินอย่างเคร่งครัด
- 7) ในสนามประกวด ควาย 1 ตัว มีผู้จูงควาย ได้เพียง 1 คนเท่านั้น
- 8) จะต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร “การเตรียมควายและการจูงควายเข้าประกวดมาตรฐานสากล” อาจจัดโดยสมาคมอนุรักษ์และพัฒนาควายไทย หรือ กรมปศุสัตว์ ซึ่งตามหลักสูตรการฝึกอบรมจะต้องมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- การเตรียมความพร้อมของควายที่จะส่งเข้าประกวด
- การจูงควายในสนามประกวด เช่น เดินตามเข็มนาฬิกา เดินชิดขอบสนาม เดินห่างจากตัวหน้า 1-1.5 เมตร การจัดทำยืนแบบหน้ากระดาน (Front profile) การจัดทำยืนแบบเรียงแถว (Side profile) มีการจัดทำโดยใช้ไม้จัดทำ (Show stick)

2.4 กรรมการตัดสิน

ปัญหาที่พบบ่อย

- 1) กรรมการตัดสินที่มีความสามารถ และได้รับการยอมรับมีน้อย
- 2) การไม่ยอมรับการตัดสินของเกษตรกรในสนามประกวด
- 3) กรรมการตัดสินหลายคน มีหลายชุด หลายมาตรฐาน

แนวทางการพัฒนาสู่มาตรฐานสากล

- 1) กรรมการตัดสินต้องได้รับการรับรองจากกรมปศุสัตว์หรือสมาคมอนุรักษ์และพัฒนาควายไทยเท่านั้น
- 2) ในการตัดสินใช้กรรมการตัดสินหลักเพียงคนเดียว หรือให้มีกรรมการผู้ช่วยได้เพียง 1 คนเท่านั้น โดยกรรมการตัดสินหลักคือผู้ตัดสินเด็ดขาดและเป็นเป็นผู้ชี้แจงผลการตัดสิน
- 3) กรรมการตัดสินในแต่ละสนาม ควายที่อยู่ในแต่ละรุ่นภายใต้การประกวดเปรียบเทียบควายยอดเยี่ยม และรองควายยอดเยี่ยม ควรใช้กรรมการเพียงคนเดียว หรือชุดเดียวเท่านั้น
- 4) กรรมการควรชี้แจงเหตุผลการตัดสินถึงความดีเด่นของควายแต่ละตัวตามลำดับอย่างน้อย 5 ตัว ในแต่ละรุ่นของการประกวด
- 5) การแต่งกายของกรรมการต้องสุภาพเหมาะสม สวมรองเท้าหุ้มส้น เดินทางถึงสนามประกวดก่อนการตัดสินอย่างน้อย 1 ชั่วโมง และปฏิบัติตัวให้เหมาะสมตามจรรยาบรรณของกรรมการตัดสิน
- 6) สวัสดิการสำหรับกรรมการตัดสินการประกวด ผู้จัดการประกวดต้องจัดให้มีค่าตอบแทน ค่าพาหนะเดินทาง ค่าที่พัก ค่าอาหาร ให้กับกรรมการตัดสินการประกวดดังนี้

ตารางที่ 6 ค่าตอบแทนสำหรับกรรมการตัดสินการประกวดควาย

● กรณีหน่วยงานราชการเป็นผู้จัด

→ ค่าที่พัก	ไม่น้อยกว่า อัตรา 800 บาท/คืน/คน	หรือตามที่จ่ายจริง
→ ค่าตอบแทน (บุคคลภายนอก)	ไม่น้อยกว่า อัตรา 600 บาท/ชั่วโมง/คน	
→ ค่าตอบแทน	อัตราเหมาจ่ายไม่น้อยกว่า 3,000 บาท/วัน/คน	
→ ค่าพาหนะเดินทาง	ไม่น้อยกว่า 4 บาท/กิโลเมตร	หรือตามที่จ่ายจริง
→ ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง		ตามที่จ่ายจริง

● กรณีภาคเอกชนเป็นผู้จัด

→ ค่าที่พัก	ไม่น้อยกว่า อัตรา 800 บาท/คืน/คน	หรือตามที่จ่ายจริง
→ ค่าตอบแทน (บุคคลภายนอก)	ไม่น้อยกว่า อัตรา 1,200 บาท/ชั่วโมง/คน	
→ ค่าตอบแทน	อัตราเหมาจ่ายไม่น้อยกว่า 5,000 บาท/วัน/คน	
→ ค่าพาหนะเดินทาง	ไม่น้อยกว่า 4 บาท/กิโลเมตร	หรือตามที่จ่ายจริง
→ ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง		ตามที่จ่ายจริง

7) ในสนามประกวดควรจัดให้มีที่พักของคณะกรรมการตัดสินให้เป็นส่วนตัว เหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดการรบกวนจากเจ้าของควายที่ส่งควายเข้าประกวด หรือผู้มาดูการประกวด

2.5 สนามประกวด

ปัญหาที่พบบ่อย

- 1) ขนาดพื้นที่สนามประกวดมีขนาดเล็ก พื้นสนามไม่เหมาะสม
- 2) ไม่มีอัมจันทร์สำหรับนั่งชมการประกวด หรือมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอสำหรับผู้ชมการประกวด
- 3) ไม่มีฉากสำหรับถ่ายภาพควายที่ชนะเลิศการประกวด
- 4) ไม่มีคอกพักควายก่อนประกวด หรือคอกพักควายอยู่ห่างจากสนามประกวดเกินไป
- 5) ขาดเจ้าหน้าที่ประสานงานระหว่างสนามประกวดกับคอกพักควาย

แนวทางการพัฒนาสู่มาตรฐานสากล

- 1) ขนาดสนามประกวด พื้นสนามเหมาะสม
- 2) มีอัมจันทร์สำหรับนั่งชมการประกวด หรือมีจำนวนเพียงพอสำหรับผู้ชมการประกวด
- 3) มีฉากสำหรับถ่ายภาพควายที่ชนะเลิศการประกวด
- 4) มีคอกพักควายอยู่ใกล้สนามประกวดเสมอ
- 5) มีเจ้าหน้าที่ประสานงานระหว่างสนามประกวดกับคอกพักควาย

บทที่ 3

การจัดการประกวดควายแบบมาตรฐานสากล

การจัดการประกวดควายแต่ละครั้ง จะต้องมีการเตรียมความพร้อม ทั้งเรื่องการเขียนโครงการเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณ การเตรียมบุคลากร อุปกรณ์ สถานที่ และการวางแผนจัดลำดับขั้นตอนการประกวด เพื่อให้การประกวดควายเป็นไปอย่างเรียบร้อย สำเร็จลุล่วงด้วยดี ควรมีการเตรียมการจัดงานตามองค์ประกอบหลัก ดังนี้

3.1 โครงการการจัดการประกวดควาย

การเขียนโครงการ เป็นการกำหนดหลักการและเหตุผล ความจำเป็น ตลอดจนวัตถุประสงค์ของการจัดงานประกวดควาย หรือเป็นการจัดงานมหกรรมอื่นแต่มีการประกวดควายเป็นกิจกรรมย่อยภายในงานก็ได้ ซึ่งภายในโครงการจะประกอบด้วยหัวข้อหลักในการจัดงานตามโครงการ ดังนี้

ตารางที่ 7 ขั้นตอนการเขียนโครงการ

ขั้นตอน	รายละเอียด
1. หลักการและเหตุผล	แสดงเหตุผลความจำเป็นในการจัดงาน
2. วัตถุประสงค์	แสดงวัตถุประสงค์ของการจัดงาน
3. เป้าหมาย	จำนวนบุคคลกลุ่มเป้าหมายที่จะร่วมงาน ตลอดจนจำนวนควายที่จะเข้าประกวด
4. ระยะเวลาการจัดงาน	ระบุ วัน เดือน ปี เวลาที่กำหนดจัดงาน
5. ผู้รับผิดชอบ	หน่วยงาน หรือองค์กรที่ดำเนินการ
6. หน่วยงานดำเนินการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก หน่วยงานผู้สนับสนุน
7. วิธีการดำเนินงาน	ขั้นตอนการประกวด สายพันธุ์ ประเภท รุ่นที่ประกวด เงื่อนไขการประกวด รางวัล
8. งบประมาณดำเนินการ	รายละเอียดงบประมาณ ค่าใช้จ่ายด้านต่างๆ แยกเป็นหมวดเงิน
9. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	ประโยชน์ที่จะเกิดกับส่วนรวม ชุมชน เศรษฐกิจ/เชิงคุณภาพ
10. กำหนดการในงาน	กำหนดรายละเอียดกิจกรรมต่างๆ การจัดงานแต่ละช่วงเวลา

3.2 สถานที่ในการจัดงาน

สถานที่จัดงาน ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องพิจารณาเป็นลำดับแรก สถานที่จัดควรมีลักษณะเป็นลานโล่ง สามารถแบ่งโซนได้ ทั้งเป็นเวทีประกวดควาย คอกพักควาย อัฒจันทร์สำหรับผู้เข้าชมงาน ลานจอดรถ ห้องน้ำ ห้องสุขา มีถนนสำหรับเดินทางเข้าร่วมงานได้อย่างสะดวก มีระบบขนส่งสาธารณะวิ่งผ่าน มีไฟฟ้าและน้ำ ในที่นี้จะขอกล่าวถึงเฉพาะรายละเอียดของขนาดพื้นที่การจัดเตรียมคอกและสนามประกวดควายเท่านั้น ซึ่งควรจัดเตรียมดังนี้

1) เวทีประกวดควายและฉากหลังเวที เป็นสิ่งที่สำคัญ ถือว่าเป็นจุดศูนย์รวมของงานประกวดควาย ควรเป็นเวทียกพื้นสูงเพื่อให้เกิดความโดดเด่น เห็นชัดเจน ควรตั้งอยู่ในแนวตะวันออก-ตะวันตก มีขนาดกว้าง 8 เมตร ยาว 16 เมตร เวทีควรยกพื้นสูงไม่น้อยกว่า 1 เมตร พื้นเรียบ แข็งแรง แน่นหนา มีฉากหลังเวทีที่แสดงชื่องาน ระบุ วัน เดือน ปี และสถานที่จัดงาน มีบันไดขึ้นลง 2 ด้าน มีแสงสว่างจากธรรมชาติส่องถึงเพียงพอหากไม่พอต้องติดตั้งระบบไฟฟ้าช่วยเสริม และเวทีควรจัดให้มีที่วางถ้วยรางวัล สายสะพาย หรือโล่รางวัล และของที่ระลึกต่างๆ ที่จะมอบให้แก่ควายที่ชนะการประกวดและบนเวทีประกวดควาย เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์งานอีกทางหนึ่งด้วย

ภาพที่ 8 เวทีในสนามประกวดควาย

2) หลังคาสนามประกวด ควรมีความสูงไม่น้อยกว่า 6 เมตร เพื่อให้อากาศถ่ายเทระบายความร้อนได้สะดวก วัสดุหลังคาขึ้นอยู่กับความสะดวกและงบประมาณของผู้จัดงาน เช่น กระเบื้อง สังกะสี ตาข่ายกรองแสง หรือผ้าใบพลาสติก สีของวัสดุที่ทำเป็นหลังคาควรเป็นสีดำ หรือสีขาว ทั้งนี้เนื่องจากแสงแดดที่ส่องเข้ามากระทบกับหลังคาสีต่างๆ จะมีผลต่อการมองเห็นเพื่อการพิจารณารูปร่าง ลักษณะ และสีบนตัวควายขณะประกวด ซึ่งมุมมองของแสง และเงาจะทำให้กรรมการตัดสินการประกวดควายมองเห็นลักษณะเด่นของควายแต่ละตัว หรือจุดเด่น จุดด้อยของควายแต่ละตัวไม่ชัดเจน อาจทำให้การตัดสินผิดพลาดได้

ภาพที่ 9 หลังคาสนามประกวดควาย

3) ขนาดของสนามประกวด ควรมีพื้นที่ความกว้างไม่น้อยกว่า 16 เมตร ยาว 20 เมตร เพื่อให้สนามประกวดไม่คับแคบ แออัด ควายที่เข้าสนามประกวดไม่เบียดเสียดกันจนเกินไป อาจจัดเป็นลักษณะของสนามทรงกลม วงรี หรือสี่เหลี่ยมก็ได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่

ภาพที่ 10 ขนาดของสนามประกวดควาย

4) พื้นของสนามประกวด ควรเป็นพื้นดินเรียบ อัดแน่น หรือปูด้วยทรายหยาบหนาไม่เกิน 5 เซนติเมตร เพื่อให้ควายที่เข้าประกวดเดินโชว์รูปร่างได้ และป้องกันการเกิดอุบัติเหตุโดยไม่ตกหลุม ไม่ควรเป็นพื้นคอนกรีต หรือพื้นยางแอสฟัลท์ (Asphalt) อีกทั้งการเดินบนพื้นเรียบจะทำให้กรรมการตัดสินการประกวดควายมองเห็นลักษณะเด่น หรือลักษณะด้อยของควายแต่ละตัวได้ชัดเจนกว่า

ภาพที่ 11 พื้นของสนามประกวดควาย

5) ราวรั้วสนามประกวด ถือว่าเป็นส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งซึ่งจะเป็นส่วนช่วยป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นทั้งต่อผู้จัดงาน กรรมการตัดสิน ผู้ร่วมงาน และตัวควายที่เข้าประกวดเอง วัสดุที่ใช้สามารถประยุกต์ใช้ได้ตามความสะดวกและงบประมาณ ของผู้จัดงาน เช่น รั้วควายบอย ราวเหล็ก ไม้เนื้อแข็ง ไม้ไผ่ ไม้ยูคา ไม้สน เป็นต้น ซึ่งควรเลือกใช้ให้เหมาะสม แต่แข็งแรง รั้วกั้นคอกครอบนอกโดยรอบตลอดแนวตามรูปแบบของสนามที่วางไว้ ความสูงของรั้ว แนวบนสุดให้สูงจากพื้นดินอย่างน้อย 150 เซนติเมตร การกั้นคอกควรให้ไม่อยู่ด้านในของเสา เพื่อให้เสาช่วยรับแรงกระแทกจากควาย ไม้ที่มีตำไม้หรือสิ่งแหลมคม ให้ตัดออกให้หมดก่อนกั้นคอก

ภาพที่ 12 รั้วสนามประกวดควาย

6) ประตูเข้าออกสนาม ควรจัดแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ 1) ประตูทางเข้า สำหรับให้ควายเข้าสู่สนามประกวด และ 2) ประตูทางออก สำหรับให้ควายออกจากสนามประกวด เพื่อป้องกันการแตกตื่นของควาย ลดการเกิดอุบัติเหตุระหว่างการนำควายเข้าสู่สนามประกวด

ภาพที่ 13 ประตูเข้า-ออก สนามประกวดควาย

7) คอกพักควาย เป็นที่พักสำหรับควายที่เดินทางมาเข้าร่วมการประกวด ซึ่งจะต้องจัดเตรียมให้ควายสามารถเข้าพักรอหน้าก่อนวันเริ่มการประกวดได้ กรณีที่ควายเดินทางมาไกล คอกพักควายไม่ควรอยู่ไกลจากสนามประกวดมากเพื่อความสะดวกในการจูงควายเข้าสู่สนามประกวดและจำนวนคอกพักควายต้องมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนควายที่จะเข้าประกวด อาจสร้างเป็นคอกขังเดี่ยวแต่มีหลายๆ คอกตามจำนวนควาย ซึ่งแต่ละคอกควรมีขนาดความกว้าง 2 เมตร ยาว 4 เมตร หรืออาจเป็นคอกโล่งขนาดใหญ่เพื่อปล่อยรวมกัน แต่ต้องมีพื้นที่สำหรับควายอย่างน้อย 8 ตารางเมตร/ตัว มีหลังคาคลุมกันแดด วัสดุใช้ทำหลังคาค้นอยู่กับความสะดวกและงบประมาณของผู้จัดงาน เช่น กระเบื้อง สังกะสี แฝก จาก หญ้าคา ตาข่ายกรองแสง หรือผ้าใบพลาสติก หลังคาควรให้ชายล่างสูงจากพื้นดินมากกว่า 2 เมตร เพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก โดยเฉพาะในฤดูร้อน หากหลังคามุงด้วยวัสดุธรรมชาติ เช่น แฝก หญ้าคาหรือจาก ควรให้ชายคาสูงจากพื้นดินประมาณ 2.50 เมตร และไม่ควรต่ำกว่านี้ เพราะควายอาจกัดกินหลังคาได้

คอกพักควาย ควรจัดแบ่งออกเป็นกลุ่มรุ่น/ประเภทเดียวกันตามการจัดรุ่นของการประกวด โดยให้อยู่รวมกัน หรือพื้นที่เดียวกันก่อนเข้าสู่สนามประกวด เพื่อความสะดวกในการจัดควายเข้าสู่สนามประกวด มีป้ายบอกรุ่นและประเภทของควายที่จะประกวดหน้าคอก และควายทุกตัวจะต้องติดหมายเลขประกวด

ภาพที่ 14 คอกพักควาย

8) สถานที่อาบน้ำควาย เป็นสถานที่ที่มีจุดสำหรับให้น้ำหรือก๊อกน้ำที่เพียงพอสำหรับล้างทำความสะอาดตัวควาย ทำให้ควายผ่อนคลาย ควรจัดเป็นลานห่างจากคอกควายพอสมควร และมีร่องระบายน้ำ เพื่อป้องกันน้ำที่อาบให้ควายไหลนองพื้นให้เฉอะแฉะ

ภาพที่ 15 สถานที่อาบน้ำควาย

9) ที่ขึ้น-ลงควาย เป็นอีกสถานที่หนึ่งที่มีความสำคัญ เนื่องจากควายที่จะเข้าประกวดเดินทางมาจากหลากหลายพื้นที่ ซึ่งล้วนต้องเดินทางมาด้วยรถขนส่งควาย ดังนั้น การต้อนควายให้ลงจากรถหากทำไม่ดี จะทำให้ควายได้รับบาดเจ็บ และเกิดความเสียหายได้ ที่ขึ้น-ลงควายจึงควรเป็นเนินสูงไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร มีความลาดเอียงพอเหมาะ ไม่ชันมาก ลักษณะคล้ายลิ้นสามเหลี่ยมให้อีกด้านหนึ่งรถสามารถถอยหลังชนเพื่อเปิดท้ายให้ควายเดินลงสู่พื้นดินได้สะดวก เนินที่ขึ้น-ลงควายอาจทำด้วยซีเมนต์ หรือเป็นเนินดินอัดแน่นก็ได้

ภาพที่ 16 ที่ขึ้น-ลงควาย

10) ที่เก็บสำรองอาหารควาย เป็นอีกสถานที่หนึ่งที่ต้องมี เพื่อเก็บสำรองอาหารควายให้เพียงพอต่อจำนวนควายที่เข้าประกวด เช่น หญ้าแห้ง ฟางข้าว แร่ธาตุก้อน เป็นต้น

11) จุดรับลงทะเบียน ควรเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม ปลอดภัยต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและปลอดภัยสำหรับควายที่จะเข้าประกวด ไม่ควรอยู่ไกลจากคอกพักควาย มีร่มเงา สามารถจัดวางวัสดุและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องได้ เช่น โต๊ะเก้าอี้สำหรับเจ้าหน้าที่ สามารถวางคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์และเครื่องถ่ายเอกสาร ปากกา ดินสอ หมายเลขประจำตัวควาย เครื่องชั่งน้ำหนักควายที่เข้าประกวด จุดวัดสัดส่วนร่างกายควาย (ความยาวรอบอก ความสูง ความยาวลำตัว) เป็นต้น

12) อัฒจันทร์ผู้ชม ควรจัดให้มีอัฒจันทร์สำหรับผู้เข้าชมงานไม่น้อยกว่า 2 ด้าน ได้แก่ ด้านซ้ายและด้านขวาของสนามประกวด สามารถรองรับผู้เข้าร่วมงานได้ทั้งหมด

ภาพที่ 17 อัฒจันทร์ผู้ชม

13) เครื่องเสียงและระบบไฟฟ้าส่องสว่าง ควรมีเครื่องเสียงขนาดพอเหมาะที่ครอบคลุมพื้นที่จัดประกวดทั้งหมด สำหรับพิธีกรหรือโฆษกสนามประชาสัมพันธ์ และประกาศต่างๆ ให้ผู้เข้าร่วมงานได้ยินโดยทั่วถึงกัน มีไมโครโฟนเสียงดังฟังชัด จำนวนเพียงพอกับพิธีกร และกรรมการตัดสินที่อยู่ในสนามประกวดกรณีใช้ไมโครโฟนแบบไร้สายควรจัดเตรียมถ่านไฟสำรองให้เพียงพอด้วย ควรจัดให้ทุกสถานที่ที่มีแสงสว่างเพียงพอโดยเฉพาะในสนามการประกวดควายต้องไม่มีมืด หากอากาศเปลี่ยนแปลงหรือมีดัก

14) ที่พักคณะกรรมการตัดสิน และพิธีกร ควรจัดให้มีสถานที่นั่งพักสำหรับคณะกรรมการตัดสิน และพิธีกร ที่เป็นสัดส่วน ไม่มีบุคคลภายนอกเข้ามาวุ่นวาย

15) ที่มอบรางวัล เป็นสถานที่สำหรับมอบรางวัลและถ่ายภาพ จุดมอบรางวัล ควรมีฉาก และป้ายแสดงชื่องาน ระบุ วัน เดือน ปี และสถานที่จัดงาน ควรมีขนาดความกว้างไม่น้อยกว่า 2.5 เมตร ยาว 5 เมตร ประดับตกแต่งสถานที่แวดล้อมให้สวยงาม

3.3 คณะกรรมการจัดงานประกวดควาย

ควรประกอบด้วยหลายฝ่าย เพื่อช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรูปแบบการจัดงานนั้นๆ เช่น

1) คณะกรรมการฝ่ายอำนวยความสะดวก ทำหน้าที่กำหนดวัน สถานที่ ในการประกวดควาย กำหนดประธานเปิดงาน ตลอดจนประสานงานกับประธานฝ่ายต่างๆ ในภาพรวม เพื่ออำนวยความสะดวกให้การจัดงานสำเร็จลุล่วงด้วยดี

2) คณะกรรมการฝ่ายสถานที่ ทำหน้าที่ จัดการจราจร จุดจอดรถ จัดเตรียมพื้นที่จัดงาน วางผังการจัดงาน จัดเวทีกลางสำหรับประกวดควาย จุดพักควาย ที่ขึ้น-ลงควาย จุดรับลงทะเบียนพร้อมอุปกรณ์โต๊ะ-เก้าอี้ กำหนดสถานที่จอดรถขนควาย จุดจอดรถบุคคลทั่วไป ที่มอบรางวัล ไฟฟ้า ประปา เครื่องเสียง และอุปกรณ์ต่างๆ รวมถึงจัดบุคลากรอำนวยความสะดวกด้านการจราจรในวันจัดงาน

3) คณะกรรมการฝ่ายเหรียญกษาปณ์ ทำหน้าที่การเงินและบัญชี ควบคุมการเบิกจ่ายงบประมาณให้กับฝ่ายต่างๆ ทำหน้าที่ติดต่อประสานงานด้านการเงิน และสรุปผลการใช้จ่ายงบประมาณหลังการจัดงาน

4) คณะกรรมการฝ่ายปฐมภูมิและพิธีการ ทำหน้าที่เป็นฝ่ายต้อนรับ จัดเตรียมพิธีการ จัดทำคำกล่าวรายงาน ประธานประธานเปิดงาน กรรมการตัดสิน จัดพิธีมอบรางวัล ผู้เชิญรางวัล พานใส่โลรางวัล สายสะพาย หรือใบประกาศนียบัตรแก่ผู้ชนะการประกวด จัดหาสถานที่รับรองรวมทั้งอำนวยความสะดวกแก่ประธานและกรรมการตัดสิน รวมถึงการเดินทาง ที่พัก อาหาร และเครื่องดื่ม

5) คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ และสันทนาการ ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการจัดงาน กำหนดรูปแบบการจัดการประชาสัมพันธ์ ติดต่อเชิญชวนหน่วยงานต่างๆ เครือข่ายผู้เลี้ยงควาย รวมทั้งร้านค้าในการร่วมจัดนิทรรศการ และออกร้าน จัดหาเจ้าหน้าที่จัดเก็บบันทึกภาพเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายใน สำหรับการนำไปใช้ประกอบการสรุปภาพรวมการจัดงาน

6) คณะกรรมการฝ่ายประกวดควาย ทำหน้าที่ดังนี้

- เตรียมความพร้อมในการประกวดควาย ประสานด้านสถานที่ ร่วมวางแผนจัดสถานที่ประกวด กำกับดูแลวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการประกวด เช่น เวทีประกวด คอกพักควาย จุดมอบรางวัลและถ่ายภาพ โต๊ะ-เก้าอี้ จุดรับลงทะเบียน จุดพักกรรมการตัดสิน เครื่องชั่งน้ำหนัก สายวัดสัดส่วน รองเท้าบูท ถุงมือยาง กระดาษทิชชู เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ เครื่องถ่ายเอกสาร กระดาษ สมุด ปากกา ลวดเย็บกระดาษ สมุดลงทะเบียน ป้ายหมายเลขหรือหมายเลขประจำตัวควาย สายสะพาย โล่รางวัล ประกาศนียบัตร แบบฟอร์มต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แบบฟอร์มรับลงทะเบียนควายเข้าประกวด แบบฟอร์มให้คะแนนของ กรรมการตัดสิน เป็นต้น

- กำหนดรูปแบบ ประเภท และรุ่นในการประกวด กำหนดเงื่อนไขการประกวด เช่น ประกวดควายพื้นเมือง เพศเมีย รุ่นลูกควาย (Calf division) กำหนดอายุ 7 เดือน ถึง 12 เดือน (7 เดือน ถึง 1 ปี) หรือ รุ่นพื้นแท้ไม่เกิน 1 คู่ เพศผู้ รุ่นพื้นแท้ไม่เกิน 1 คู่ เพศเมีย เป็นต้น

- แต่งตั้งคณะทำงาน ภายใต้คณะกรรมการฝ่ายประกวดควาย ดังนี้

ก. คณะทำงานรับลงทะเบียน ให้ทำหน้าที่ ดังนี้

- ◆ จัดเตรียมแบบฟอร์มรับลงทะเบียน จัดทำบัญชีหมายเลขควาย พร้อมทั้งชื่อ ที่อยู่ ของเจ้าของควาย ทำการชั่งน้ำหนัก วัดรอบอก ส่วนสูง และความยาวลำตัวของควายทุกตัว บันทึกข้อมูล แยกตามพันธุ์ เพศ อายุ และรุ่น เพื่อให้ทราบจำนวนควาย สัดส่วนร่างกาย และรายละเอียดควายที่เข้าประกวด โดยการลงข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน อ่านง่าย ครบถ้วน ตามแบบฟอร์ม

- ◆ จัดเก็บคะแนนการตัดสิน จากคณะกรรมการผู้ตัดสินในสนามประกวด

- ◆ รายงานผลการประกวดควายในแต่ละรุ่น และแต่ละประเภทให้คณะกรรมการฝ่าย อำนวยการจัดงานทราบ

ภาพที่ 18 คณะทำงานรับลงทะเบียน

ข. คณะทำงานคัดแยกควาย ให้ทำหน้าที่ ดังนี้

- ◆ ตรวจสอบสุขภาพ ตรวจสอบฟัน และคัดแยกควายตามพันธุ์ เพศ อายุ หรือรุ่น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ หรือเกษตรกรนำควายเข้าคอกพักแยกกันในแต่ละประเภท

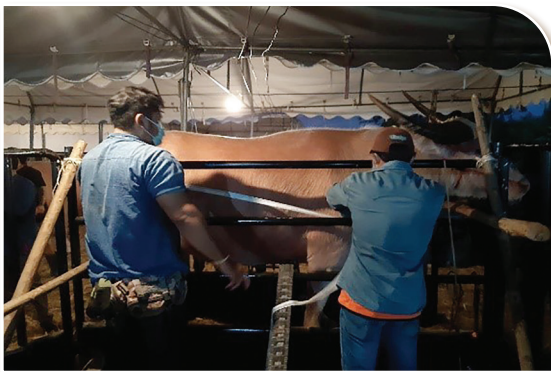
- ◆ ประสานงานกับฝ่ายรับลงทะเบียน เพื่อระบุประเภทควาย และติดหมายเลขควาย ให้ถูกต้อง ป้ายหมายเลขควายหรือเบอร์ประจำตัวควาย มีไว้สำหรับบ่งบอกลำดับที่ของควายที่เข้าประกวด ในแต่ละรุ่น ซึ่งป้ายหมายเลขควายจะต้องติดทั้งผู้จูงและตัวควายให้สอดคล้องกัน หมายเลขประจำตัวควาย

ควรเป็นเลขอารบิก สูงไม่น้อยกว่า 8 เซนติเมตร ควรอยู่ในวงกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ไม่น้อยกว่า 15 เซนติเมตร ติดหมายเลขทั้ง 2 ด้าน และมีหมายเลขประจำตัวควายสำหรับผู้จูง ติดทั้งด้านหน้าและด้านหลังผู้จูงควาย ให้มีหมายเลขที่ตรงกับตัวควายด้วย

- ◆ นำควายที่ติดหมายเลขแล้วเข้าคอกพักตามรุ่น และประเภทที่ระบุให้ถูกต้อง
- ◆ ประสานงานกับกรรมการผู้ช่วย (Judge assistant หรือ Ring person) แจ้งความพร้อม

ควายที่จะเข้าสนามประกวด

◆ จัดควายเข้าสู่สนามประกวด เมื่อถึงเวลาประกวดให้ถูกต้องตรงตามพันธุ์ เพศ อายุ หรือรุ่น เรียงลำดับตามป้ายหมายเลขควายที่เข้าประกวดในรุ่นนั้นๆ

ภาพที่ 19 การชั่งน้ำหนัก วัดรอบอก ส่วนสูง และความยาวลำตัว

ค. คณะทำงานตัดสินการประกวดควาย ให้ทำหน้าที่ ดังนี้

◆ ดำเนินการวางแผนการตัดสินการประกวดควาย (ซึ่งเป็นการดำเนินการตามปัจจัยที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า ขึ้นอยู่กับจำนวนควายที่จะเข้าประกวดในแต่ละรุ่น) ให้ทันตามกำหนดเวลา ตามรุ่น และประเภทที่กำหนด เพื่อให้เกิดความรัดกุม ถูกต้อง และยุติธรรมมากที่สุด

- ◆ ดำเนินการคัดเลือกและตัดสินการประกวดควายตามรุ่น และประเภทที่กำหนด

◆ รับรองผลการตัดสินการประกวดควาย รวบรวม และสรุปผลการประกวดให้คณะกรรมการฝ่ายเก็บและประมวลผลคณะกรรมการตัดสิน เพื่อประสานงานการจัดทำประกาศนียบัตรและการจัดมอบของรางวัลได้อย่างถูกต้อง

◆ จัดหาผู้ช่วยกรรมการตัดสิน ซึ่งทำหน้าที่รวบรวมผลคะแนนตัดสินจากกรรมการตัดสิน เพื่อส่งต่อให้พิธีกรบนเวที เพื่อประกาศผลและมอบรางวัลต่อไป

ภาพที่ 20 คณะกรรมการตัดสินการประกวด

ง. คณะทำงานดูแลความสะอาดเรียบร้อยของสนามประกวดควาย ให้ทำหน้าที่ ดังนี้

- ◆ จัดเก็บขยะมูลฝอย รวมถึงมูลสัตว์ที่อยู่ในสนามประกวด เพื่อให้สะอาดตลอดเวลา
- ◆ ปรับเกลี่ยพื้นสนามให้เรียบเสมอกันตลอดระยะเวลาการประกวด
- ◆ ดำเนินงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่ประธานฝ่ายจัดการประกวดสัตว์มอบหมาย

จ. คณะทำงานจัดเก็บและประมวลผลการตัดสินการประกวดควาย ให้ทำหน้าที่ ดังนี้

- ◆ จัดเก็บคะแนนการตัดสินการประกวดจากคณะกรรมการผู้ตัดสินการประกวดสัตว์ใน

สนามประกวด

- ◆ รวบรวมและสรุปผลคะแนน พร้อมนำเสนอผลคะแนนให้พิธีกรบนเวที เพื่อประกาศผล

การประกวด

- ◆ ประสานงานคณะทำงานรับลงทะเบียน เพื่อจัดทำประกาศนียบัตรมอบแก่เจ้าของควาย

ที่ชนะการประกวด

- ◆ ประสานงานคณะกรรมการฝ่ายปฏิบัติและพิธีการ เพื่อจัดเตรียมของรางวัลและจัดเตรียม

พิธีการมอบรางวัลต่อไป

7) คณะกรรมการฝ่ายสวัสดิการ ทำหน้าที่ประสานงานและจัดเตรียมเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฐมพยาบาลและเวชภัณฑ์พื้นฐานสำหรับผู้ร่วมงาน กรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน จัดเตรียมอาหาร เครื่องดื่ม ผ้าเย็น แก่กรรมการจัดงาน กรรมการตัดสิน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ทำความสะอาดสถานที่จัดงานทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการจัดงาน

8) คณะกรรมการฝ่ายประเมินผล ทำหน้าที่ประเมินผลการจัดงาน สอบถามความพึงพอใจ ความต้องการ ความคาดหวังต่อการเข้าร่วมงาน ปัญหาและอุปสรรคในการจัดงาน สำหรับนำไปปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการจัดงานในครั้งต่อไป

บทที่ 4

กรรมการตัดสิน และขั้นตอน การประกวดควายตามมาตรฐานสากล

กรรมการตัดสินการประกวดควาย ควรเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ด้านการเลี้ยงควายมายาวนานจนเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านควาย หรือเป็นบุคคลที่เคยผ่านการเป็นกรรมการตัดสินการประกวดควายแล้ว หรือเคยผ่านการฝึกอบรมการเป็นกรรมการตัดสินการประกวดควาย ทำหน้าที่ตัดสินการประกวดควาย และอ่านคำตัดสิน

ภาพที่ 21 คณะกรรมการตัดสินการประกวดควาย

รูปแบบและจำนวนของกรรมการตัดสินการประกวดควาย มักจะใช้จำนวนกรรมการเป็นเลขคี่ เช่น จำนวน 1 คน หรือจำนวน 3 คน ที่ผ่านมาส่วนใหญ่แล้วการตัดสินมักใช้กรรมการจำนวน 3 คน ประกอบด้วยประธานกรรมการ และกรรมการอีก 2 คน ซึ่งกรรมการแต่ละคนจะพิจารณาคัดเลือก ตัดสิน และให้คะแนนควายด้วยดุลยพินิจของตนเองตามแบบฟอร์มที่ทีมงานฝ่ายประกวดควายจัดเตรียมให้ จากนั้นจึงนำผลคะแนนที่ได้จากกรรมการทั้ง 3 คน มารวมกัน เพื่อจัดลำดับควายที่ได้รับคะแนนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย สำหรับควายที่ได้รับคะแนนสูงสุดจะถือว่าเป็นตัวชนะเลิศ และตัวที่มีคะแนนรองลงมาจะได้อันดับรองลงมาตามลำดับ หากคะแนนของควายที่เป็นตัวชนะเลิศมีคะแนนไม่เป็นเอกฉันท์ ประธานกรรมการตัดสินจะเป็นผู้มีสิทธิ์ในการชี้ขาดว่าจะตัดสินให้ควายตัวใดเป็นผู้ชนะเลิศสำหรับการประกวดในครั้งนั้นๆ การใช้กรรมการตัดสินจำนวน 3 คนบางครั้งจะประสบปัญหาผลการตัดสินไม่ตรงกัน เนื่องจากกรรมการแต่ละคนมีความเห็นไม่เหมือนกัน ดังนั้น การตัดสินควรใช้กรรมการเพียง 1 คน เป็นผู้ตัดสินชี้ขาดผลการตัดสิน

4.1 ข้อควรปฏิบัติของกรรมการตัดสิน

- 1) กรรมการตัดสินต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ด้านการเลี้ยงควายมายาวนานจนเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านควาย หรือเป็นบุคคลที่เคยผ่านการเป็นกรรมการตัดสินการประกวดควายมาแล้ว หรือเคยผ่านการฝึกอบรมการเป็นกรรมการตัดสินการประกวดควายและได้รับการรับรองจากกรมปศุสัตว์หรือหน่วยงานอื่นๆ
- 2) การแต่งกายของกรรมการตัดสิน จะต้องสุภาพ เหมาะสมกับงาน

- 3) กรรมการตัดสิน ควรเดินทางมาถึงสนามประกวดก่อนการตัดสินอย่างน้อย 1 ชั่วโมง
- 4) กรรมการตัดสิน ควรปฏิบัติตัวระหว่างปฏิบัติหน้าที่ให้มีความเหมาะสม ตามจรรยาบรรณของกรรมการตัดสินการประกวดควาย
- 5) กรรมการตัดสิน ต้องชี้แจงเหตุผลผลการตัดสินทันทีเมื่อเสร็จสิ้นการประกวดในแต่ละรุ่น

ภาพที่ 22 กรรมการชี้แจงเหตุผลของการตัดสิน

4.2 ขั้นตอนการตัดสินประกวดควาย

ขั้นตอนการตัดสินประกวดควาย ถือว่าเป็นส่วนที่สำคัญอย่างยิ่ง ที่จะชี้วัดให้เห็นว่าการจัดการประกวดควายได้ดำเนินไปด้วยความราบรื่น เรียบร้อยดีหรือไม่ มีลำดับดังนี้

4.2.1 ก่อนเริ่มการประกวด

- 1) คณะทำงานดูแลความสะอาดเรียบร้อยทำหน้าที่ตรวจสอบ ดูแลความเรียบร้อยของสนามประกวด เมื่อทุกอย่างเรียบร้อยดีแล้ว ให้ประสานกับพิธีกรในการประชาสัมพันธ์
- 2) พิธีกรในงานเพื่อประชาสัมพันธ์เชิญชวนผู้ชมการประกวดควาย พร้อมทั้งประกาศชื่อควายที่เข้าสู่สนามประกวดพร้อมรายละเอียดตามลำดับ
- 3) คณะทำงานจัดเตรียมความพร้อมควายที่จะเข้าสนามประกวด เพื่อนำควายเข้าสู่สนามประกวดเรียงตามลำดับป้ายหมายเลขควายที่เข้าประกวด
- 4) คณะกรรมการตัดสินการประกวดควาย ลงสู่สนามประกวดเพื่อทำหน้าที่ตัดสินการประกวดควาย
- 5) เจ้าของควายหรือผู้จูงควาย ตรวจสอบความเรียบร้อยของควาย การติดหมายเลขประจำตัวทั้งในส่วนของผู้จูงและตัวควาย จากนั้นจูงควายเข้าสู่สนามประกวดทางประตูเข้า ตามลำดับหมายเลข
- 6) กรรมการตัดสินการประกวดควาย เริ่มทำการตัดสินโดย เดินไปพิจารณาคัดเลือกควายทีละตัวอย่างละเอียดตามเกณฑ์มาตรฐานการตัดสิน หากในแต่ละรุ่นมีควายเข้าประกวดจำนวนมาก กรรมการอาจพิจารณาคัดเลือกควายที่มีลักษณะด้อยกว่าตัวอื่นออกไปก่อน โดยแบ่งการคัดเลือกควายออกเป็นรอบๆ เพื่อกระชับเวลา เช่น รอบแรกคัดเลือกไว้ 10 ตัว จากนั้นกรรมการจึงจะพิจารณาให้คะแนนโดยละเอียดทีละตัวอีกครั้งหนึ่ง ส่วนเจ้าของควายหรือผู้จูงควายที่ถูกคัดออกในรอบแรกให้จูงควายออกจากสนามประกวดทางด้านประตูทางออก เพื่อไม่ให้เป็นการรบกวนควายที่ยังอยู่ในสนามประกวดต่อไป

4.2.2 เริ่มกระบวนการ และวิธีการตัดสิน

การตัดสินควาย เป็นการตัดสินโดยใช้วิธีเปรียบเทียบกับควายในอุดมทัศน์ของสายพันธุ์ ดังนั้น ขั้นแรกก่อนการตัดสินควาย กรรมการตัดสินควรจะนึกถึงรูปร่างลักษณะควายในอุดมทัศน์ของแต่ละพันธุ์ ที่จะตัดสินก่อน การประทับใจครั้งแรกบ่อยครั้งที่จะทำให้ตัดสินได้ถูกต้อง ยกเว้นข้อบกพร่องที่จะต้องมาดู ในรายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง การมองเห็นครั้งแรกจะเป็นการดูภาพรวมทั่วไป โดยเปรียบเทียบให้คล้ายคลึงหรือ ใกล้เคียงกับพันธุ์ในอุดมทัศน์ โดยดูความสมดุลของร่างกาย ความกลมกลืนและการแสดงออกมาตรงกับ ลักษณะพันธุ์ ปกติแล้วจะให้ควายยืนเรียงกันจากซ้ายไปขวาและให้คะแนนตามแบบฟอร์มการให้คะแนน โดยมี ขั้นตอนการตัดสินดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้ตัดสินต้องพิจารณาควายทุกตัว เมื่อเดินเข้ามาในสนามประกวด เปรียบเทียบกัน และควายยืนอยู่ห่างจากตัวควาย 4- 5 เมตร โดยให้ควายเดินวนในสนามตามเข็มนาฬิกา เพื่อดูลักษณะทั่วไป เช่น รูปร่าง ความสูง ขนาด ลักษณะของการให้เนื้อ ลักษณะการเดิน ขณะที่เดินจะเห็นข้อบกพร่องของควาย เช่น สะโพกลาด เอียง หลังแอ่น กีบหรือเท้าเจ็บ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมองไม่เห็นขณะที่ควายยืนนิ่ง นอกจากนี้ ขณะที่ควายกำลังเดิน จะทำให้ได้เห็นรูปร่างโดยทั่วไป ทั้งขนาด ความเป็นเหลี่ยมเป็นมุม หลังตรง สะโพก ใต้ระดับและจุดอ่อนต่างๆ ถ้ามีเราควรจะจดไว้และดูความยาวลำตัว ความลึกของช่วงท้องและช่วงเอว ขนาด รูปร่างและการยึดเกาะของเต้านม อัณฑะ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 กรรมการตัดสิน สั่งให้นำควายมายืนเข้าแถวเรียงกันตามลำดับป้ายหมายเลข หันหน้าไปทางเดียวกัน (Front profile) ผู้ตัดสินจะยืนอยู่ด้านท้ายควาย จากมุมนี้ผู้ตัดสินจะเห็นด้านท้าย สะโพก ความกว้างของกระดูกสะโพก กระดูกก้นกบ ในควายเพศเมียจะดูขนาดและการยึดเกาะของเต้านม ตำแหน่งของหัวนม ส่วนเพศผู้จะมองเห็นตำแหน่งขนาดของอัณฑะ สภาพขาหลัง ความกว้างของช่องท้อง หรือกางออกของซี่โครง หลังจากนั้นผู้ตัดสินจะมายืนด้านหน้าเพื่อดูลักษณะใบหน้า ปาก จมูก หู เขา ความเรียบกลมกลืนจากคอมาถึงส่วนไหล่ และเปรียบเทียบลักษณะของส่วนหัวและความกว้างของช่องอก ลักษณะของขาหน้า กีบ เท้า ความแข็งแรงของข้อขา เป็นต้น

ภาพที่ 23 การจัดควายเข้าแถวเรียง เพื่อให้กรรมการดูด้านหน้า (Front profile)

ขั้นตอนที่ 3 กรรมการตัดสินจะสั่งให้นำควายเดินแล้วยืนเรียงแถวเพื่อแสดงลักษณะด้านข้าง (Side profile) ขั้นตอนนี้กรรมการตัดสินมองดูด้านข้างของควายแต่ละตัว ได้แก่ ความยาวของลำตัว แนวสันหลัง ลักษณะการให้เนื้อจะเป็นการตรวจสอบอย่างละเอียดและใกล้ชิด หลังจากนั้นจะจัดลำดับตำแหน่งควาย โดยเลือกควายตัวที่มีข้อบกพร่องมากที่สุดออกมาก่อนอยู่ในตำแหน่งท้ายสุด ควายตัวที่มีข้อบกพร่องน้อยที่สุด จะอยู่ในตำแหน่งที่ 1 หลังจากจัดเรียงลำดับจากลำดับที่ 1 ถึงลำดับท้ายสุดได้แล้ว กรรมการตัดสินจะตรวจสอบ เปรียบเทียบความถูกต้องอีกครั้ง เมื่อถูกต้องแล้วจะได้ประกาศผลการตัดสินต่อไป

ภาพที่ 24 การจัดควายเข้าแถวเรียง เพื่อให้กรรมการดูด้านข้าง (Side profile)

ในการตัดสินการประกวดควาย กรรมการตัดสินที่มีความชำนาญ ประสบการณ์สูงๆ ไม่จำเป็นต้องให้คะแนนตามแบบฟอร์มการให้คะแนน การให้คะแนนตามแบบฟอร์มควรจะใช้เพื่อฝึกหัดเพื่อให้เกิดประสบการณ์มากๆ การตัดสินจะใช้วิธีการเปรียบเทียบควายที่เข้าประกวด แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นกรรมการตัดสินควรบอกเหตุผล ลักษณะเด่นและลักษณะด้อยของควายที่เข้าประกวดได้ และควรใช้คำพูดง่ายๆ ให้เหตุผลเฉพาะลักษณะที่เด่นและควรวิจารณ์ในทางบวกหรือสิ่งที่ดีมากกว่า

4.2.3 สรุปผลการตัดสิน

1) เมื่อกรรมการตัดสินให้คะแนนเสร็จ จะส่งคะแนนให้กับคณะทำงานจัดเก็บและประมวลผลเพื่อรวบรวมและสรุปผลคะแนน โดยจะเรียงลำดับคะแนนจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด หมายถึง ควายที่ได้รับรางวัลที่ 1 2 3 และชมเชย ตามลำดับ

2) ประธานกรรมการตัดสิน จะทำหน้าที่ประกาศผลรางวัลในสนามประกวด ผลรางวัลที่ 1 2 3 และชมเชย พร้อมให้เหตุผลของการตัดสินควายแต่ละตัว แพ้หรือชนะกันที่ส่วนใด ซึ่งผู้ที่จะประกาศผลการแพ้ชนะจะเป็นประธานกรรมการ หรือหนึ่งในกรรมการท่านใดก็ได้ อธิบายความแตกต่างระหว่างควายที่ชนะให้ชัดเจน เน้นการใช้น้ำเสียงชวนฟัง ลีลา วาทะศิลป์ และสร้างบรรยากาศที่ดี พูดเฉพาะจุดที่สำคัญ กระชับเวลา ใช้คำศัพท์เฉพาะให้ถูกต้อง ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย เหมาะสมกับกลุ่มของเกษตรกรหรือผู้เข้าร่วมชมงาน

3) คณะทำงานจัดเก็บและประมวลผล ทำหน้าที่นำส่งผลคะแนนให้พิธีกรบนเวที เพื่อประชาสัมพันธ์ผลการประกวดและประสานงานคณะทำงานรับลงทะเบียน เพื่อจัดทำประกาศนียบัตรมอบแก่เจ้าของควายที่ชนะการประกวด รวมทั้งประสานงานฝ่ายปฏิคมและพิธีการ เพื่อจัดเตรียมของรางวัลและจัดเตรียมพิธีการมอบของรางวัลต่อไป

4) การมอบรางวัล พิธีกรจะประกาศรายชื่อผู้ชนะเพื่อเข้ารับรางวัล ณ จุดรับรางวัลและถ่ายภาพ ตามลำดับ ดังนั้น เจ้าของควายจะต้องเตรียมความพร้อมทั้งผู้ที่จะเข้ารับรางวัลและตัวควายให้พร้อมในจุดที่นัดหมาย

4.3 รางวัลและพิธีการมอบรางวัล

4.3.1 ถ้วยรางวัลพระราชทาน เป็นรางวัลที่ทรงคุณค่ามากที่สุด และเป็นโอกาสขึ้นไปรับถ้วยพระราชทานต่อหน้าพระบรมฉายาลักษณ์ ดังนั้นต้องให้ความสำคัญโดยจะทำพิธีดังกล่าวหลังจากสิ้นสุดการประกวดทุกชนิด

4.3.2 โล่หรือถ้วยรางวัล เป็นรางวัลเกียรติคุณที่คงทน ถาวร สามารถวางไว้ในตำแหน่งที่มองเห็นได้ชัดเจนในฟาร์ม

4.3.3 ประกาศนียบัตร เจ้าของควายสามารถนำไปใส่กรอบ เพื่อนำไปไว้ในตำแหน่งที่มองเห็นได้ชัดเจนในฟาร์ม

4.3.4 ผ้าคลุมหลัง เป็นรางวัลอีกอย่างหนึ่งที่ผู้จัดอาจใช้ประกอบการถ่ายรูป ส่วนใหญ่จะมีในสนามประกวดที่เป็นโคเนื้อ โดยจะจัดให้มีไว้เพียง 1 ชุดเพื่อการถ่ายรูปเท่านั้น ไม่ได้มอบให้กับเจ้าของควาย ในผ้าคลุมจะมีโลโก้ รางวัลที่ได้รับ และรายละเอียดของงานเพื่อความสวยงาม ทั้งนี้ ผ้าคลุมหลังจะต้องมีความแตกต่างในเรื่องของสี ดังนี้

4.3.4.1 รางวัลควายยอดเยี่ยม (Grand champion)	แถบผ้าคลุมสีม่วง
4.3.4.2 รางวัลชนะเลิศในรุ่น	แถบผ้าคลุมสีน้ำเงิน
4.3.4.3 รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1	แถบผ้าคลุมสีแดง
4.3.4.4 รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2	แถบผ้าคลุมสีเหลือง
4.3.4.5 รางวัลชมเชย	แถบผ้าคลุมสีเขียว

4.3.5 รางวัลเงินสด หลายสนามมีการจ่ายรางวัลที่เป็นเงินสด ส่วนใหญ่จะมอบเป็นคูปองเพื่อนำไปขึ้นเงินกับเจ้าหน้าที่ภายหลัง เนื่องจากจำเป็นต้องใช้เอกสารสำเนาบัตรประชาชน และเซ็นรับเงินจากเจ้าหน้าที่การเงินเพื่อประกอบการเบิกจ่ายภายหลัง ควรจัดทำเป็นแผ่นป้ายที่มีขนาดใหญ่แสดงจำนวนเงินชัดเจนเพื่อมอบให้กับเจ้าของสัตว์ที่ได้รับรางวัลเวลาถ่ายภาพจะสวยงาม

บทที่ 5

ประโยชน์ที่ได้รับจากการประกวดและตัดสินควาย

การประกวดควายนั้น เป็นรูปแบบการคัดเลือกเพื่อนำควายไปจับคู่ผสมพันธุ์ ทำให้เกิดการปรับปรุงพันธุ์ โดยมนุษย์วิธีหนึ่ง โดยนำควายแต่ละตัวเข้ามาเปรียบเทียบกัน ในรอบหรือรุ่นอายุเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน อ้างอิงจากภาพรวมของ “อุดมทัศน์ของควายไทย” เป็นวิธีประเมินควายจากลักษณะรูปร่างภายนอกทั่วไป (Conformation) ด้วยสายตา กำหนดเกณฑ์การตัดสิน กำหนดการให้คะแนนในส่วนต่างๆ ของรูปร่าง ลักษณะภายนอกร่างกายควายขึ้นมา มีกรรมกรเป็นผู้ชี้ขาด เพื่อให้ได้ควายที่ชนะการประกวด เป็นควาย ดีกว่าควายตัวอื่นๆ และมีลักษณะใกล้เคียงกับอุดมทัศน์ของควายไทยมากที่สุด ซึ่งลักษณะของควายที่ชนะ การประกวดนั้น ต้องตรงตามความต้องการ และเป็นที่ยอมรับของผู้คัดเลือกนั้น คือนักปรับปรุงพันธุ์ควาย และเกษตรกรผู้เลี้ยงควายทั่วประเทศ

ประโยชน์ของการจัดประกวดควาย

1. เกิดการพัฒนาพันธุ์ควายไทย โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ได้ผลผลิตที่สูงขึ้น และสร้างผลตอบแทนให้กับเกษตรกรมากขึ้นด้วย
2. เกษตรกรผู้เลี้ยงควาย มีความรู้ ความเข้าใจเชิงวิชาการในการคัดเลือกควาย เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสายพันธุ์ควายให้ตรงตามมาตรฐานการประกวดควายของประเทศไทย
3. เกษตรกรผู้เลี้ยงควายได้พบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเลี้ยงควายหรือมีการซื้อขายควายที่ชนะการประกวด เพื่อนำกลับไปเป็นพ่อแม่พันธุ์ภายในฟาร์มควายของตนเอง
4. เป็นแหล่งเรียนรู้แก่เกษตรกรทั่วไป นักเรียน นักศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการประกวด การตัดสิน การให้คะแนน และสามารถกลับไปแนะนำผู้ที่สนใจที่จะส่งควายเข้าประกวดต่อไป
5. เป็นการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมให้เกษตรกรทั่วไปหันมาเลี้ยงควายเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมการเพิ่มประชากรควายอีกทางหนึ่ง

บรรณานุกรม

- กิตติ กุบแก้ว. 2553. ภูมิปัญญา การคัดเลือกควายไทย. ศูนย์ปศุสัตว์อินทรีย์ กองบำรุงพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. 116 หน้า.
- กลุ่มพัฒนาระบบการผลิตและการรับรองพันธุ์สัตว์. 2559. เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตรมาตรฐาน การตัดสินการประกวดกระบือพื้นเมืองไทย. วันที่ 16-18 สิงหาคม 2559. ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ สุรินทร์ สำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์. 108 หน้า.
- จินตนา วงศ์นากนาก. 2552. การตัดสินโคนม. กลุ่มวิจัยและพัฒนาโคนม กองบำรุงพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์. 63 หน้า
- นิกร สางห้วยไพร สุพรชัย ฟ้ารี และ โฆษิต เหลืองจรัสสุริยา. 2552. ลักษณะทั่วไปของควายไทยกับการตัดสิน การประกวด. กองบำรุงพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 51 หน้า.
- สุวิทย์ อโนทัยสินทวี. 2561. มาตรฐานการตัดสินประกวดแพะ. กลุ่มวิจัยและพัฒนาแพะแกะ สำนักพัฒนา พันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์. 78 หน้า.

ภาคผนวก

1. ตัวอย่างการจัดทำงบประมาณการจัดงาน

งบประมาณ ถือว่าเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในการจัดงาน งานจะเกิดขึ้นได้ยิ่งใหญ่หรือราบเรียบ ล้วนขึ้นอยู่กับแหล่งของงบประมาณทั้งนั้น งบประมาณจะใช้สำหรับการลงทุนในวัสดุ อุปกรณ์ การอำนวยความสะดวก กรรมการตัดสินการประกวด พิธีกร ผู้ร่วมงาน รางวัลของที่ระลึกสำหรับประธานในพิธีเปิดแขกที่เข้าร่วมงาน อาหารและเครื่องดื่ม สวัสดิการ ที่พัก พาหนะเดินทาง ค่าตอบแทน เป็นต้น

ตัวอย่างการเขียนงบประมาณ

รายการ	เงิน (บาท)
1. ค่าอาหารสำหรับคณะทำงาน	68,000
● ค่าอาหารกลางวัน 100 บาท x 2 มื้อ x 200 คน	40,000
● ค่าอาหารว่าง 35 บาท x 4 มื้อ x 200 คน	28,000
2. ค่าตอบแทน	166,800
● ค่าตอบแทนกรรมการตัดสิน (ภายใน) จำนวน 12 ชั่วโมง x 600 บาท x 2 คน	14,400
● ค่าตอบแทนกรรมการตัดสิน (ภายนอก) จำนวน 12 ชั่วโมง x 1,200 บาท x 1 คน	14,400
● ค่าขนย้ายควายของเกษตรกรที่เข้าร่วมการประกวด จำนวน 200 ตัวๆ ละ 500 บาท	100,000
● ค่าเงินรางวัลควายที่ชนะการประกวด	
ชนะเลิศ จำนวน 2 รางวัลๆ ละ 5,000 บาท	10,000
รองชนะเลิศอันดับ ที่ 2 จำนวน 2 รางวัลๆ ละ 3,000 บาท	6,000
รองชนะเลิศอันดับ ที่ 3 จำนวน 2 รางวัลๆ ละ 1,000 บาท	2,000
รางวัลแกรนด์แชมป์ จำนวน 2 รางวัลๆ ละ 10,000 บาท	20,000
3. ค่าใช้จ่ายในการจัดงาน	788,000
● ค่าของที่ระลึกประธานเปิดงาน	2,000
● ค่าของที่ระลึกสำหรับวิทยากร	3,000
● ค่าจ้างเหมาพิธีกรตลอดงาน จำนวน 2 คนๆ ละ 5,000 บาท	10,000
● ค่าจ้างเหมาจัดทำเวทีประกวดควาย 1 ชุด และจุดถ่ายภาพรับรางวัล	50,000
● ค่าจ้างเหมาจัดทำระบบไฟฟ้าส่องสว่าง	50,000
● ค่าจ้างเหมาชุดเครื่องเสียงและลำโพง	50,000
● ค่าจ้างเหมาทำโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์การจัดงาน ขนาด 80 x 150 ซม. 10 ชุดๆ ละ 1,000 บาท	10,000
● ค่าจ้างเหมาทำป้ายเวทีกลาง ขนาด 8 x 16 เมตร 1 อัน	2,500
● ค่าจ้างเหมาทำป้ายจุดถ่ายภาพรับรางวัล ขนาด 2.5 x 5 เมตร 1 อัน	2,000

รายการ	เงิน (บาท)
● ค่าจ้างเหมาทำป้ายแบ่งรุ่นควายประกวด หน้าคอกพักควาย ขนาด 30 x 50 เซนติเมตร 10 อันๆ ละ 300 บาท	3,000
● ค่าจ้างเหมาทำป้ายประชาสัมพันธ์ต่างๆ (จุดรับลงทะเบียน คอกพักควาย ที่อาบน้ำควาย ที่ขึ้นลงควาย จุดจอดรถ สุขา ทางออก ทางเข้า) ขนาด 30 x 50 เซนติเมตร 10 อันๆ ละ 300 บาท	3,000
● ค่าตกแต่งสถานที่ (ผ้า อุปกรณ์ ต้นไม้ประดับบนเวทีและบริเวณรอบเวที)	20,000
● ค่าวัสดุสำนักงาน เช่น ปากกา กระดาษเอ4 สมุดบันทึก ดินสอ ยางลบ แม็กเย็บ กระดาษ ใ้ประกาศนียบัตร	10,000
● ค่าจ้างเหมาทำโล่รางวัล จำนวน 25 อันๆ ละ 1,500 บาท	37,500
● ค่าจ้างเหมาทำแถบรับเงินรางวัล จำนวน 25 อันๆ ละ 500 บาท	12,500
● ค่าจ้างเหมาทำป้ายหมายเลขควายเข้าประกวด จำนวน 400 อันๆ ละ 100 บาท	40,000
● ค่าถังน้ำสำหรับให้ควาย 100 อันๆ ละ 50 บาท	5,000
● ค่าบุงกีโยมุลควายในสนามประกวด 5 อันๆ ละ 100 บาท	500
● ค่าพลั่วโยมุลควายในสนามประกวด 4 อันๆ ละ 250 บาท	1,000
● ค่าถุงดำใส่ขยะมูลฝอยขนาด 45 x 60 นิ้ว 200 ถุงๆ ละ 20 บาท	4,000
● ค่าถุงมือยางอนามัย ขนาดเอ็ม/แอล 100 ชิ้น/กล่องๆ ละ 200 บาท x 2 กล่อง	400
● ค่าคลิปบอร์ด ขนาดเอ4 10 ชิ้นๆ ละ 100 บาท	1,000
● ค่าเวชภัณฑ์ยา เช่น สำลี แอลกอฮอล์ ทิงเจอร์ไอโอดีน เป็นต้น	5,000
● ค่าจ้างเหมาโดมเวทีกลาง ขนาด 4 x 6 เมตร และเต้นท์ขนาด 4 x 6 เมตร จำนวน 30 หลัง	200,000
● ค่าจ้างเหมาจัดทำสนามประกวด คอกพักควาย และที่ขึ้น-ลงสัตว์ประกวด	200,000
● ค่าจ้างเหมาปรับพื้นที่จัดงาน จำนวน 20 ไร่	50,000
● ค่าเบ็ดเตล็ดอื่นๆ	18,400
4. ค่าเช่าที่พัก	2,400
● ค่าเช่าที่พักกรรมการตัดสิน จำนวน 3 คนๆ ละ 800 บาท/คืน x 1 คืน	2,400
5. ค่าพาหนะเดินทาง	10,000
● ค่าพาหนะเดินทางกรรมการตัดสิน จำนวน 2 คนๆ ละ 400 กิโลเมตร/คน x 4 บาท/กิโลเมตร	3,200
● ค่าเครื่องบินเดินทางกรรมการตัดสิน จำนวน 1 คน	6,800
รวมเงินทั้งสิ้น	1,038,000.00

หมายเหตุ : เป็นเพียงการประมาณการเพื่อให้เห็นภาพ ทั้งนี้ควรให้คณะทำงานแต่ละฝ่าย
ประมาณการค่าใช้จ่าย แล้วรวบรวมเป็นค่าใช้จ่ายในภาพรวมต่อไป

2. เกณฑ์การให้คะแนนการตัดสินการประกวดควาย

ประเภทควายเนื้อ

องค์ประกอบ	ลักษณะ	คะแนน
ก. ขนาดและน้ำหนัก		10
1. ขนาด	โครงสร้างร่างกายดูกลมกลืน ใหญ่สมส่วน เหมาะสมกับอายุ	6
2. น้ำหนัก	น้ำหนักที่ซึ้งจริง ประกอบกับประมาณการอัตราการเจริญเติบโต	4
ข. รูปร่าง		10
1. โครงสร้างลำตัว	หนังหนา โครงสร้างใหญ่ ลีกลีหนา และยาว กระดูกใหญ่แต่เรียบ	6
2. คุณภาพ	สุขภาพดี ขนเรียบละเอียด ผิวหนังเรียบเป็นมัน ไม่มีแผลตามร่างกาย ไม่มีไข้หรือตัวพยาธิภายนอกเกาะตามขนหรือผิวหนัง	4
ค. การให้เนื้อ		60
1. ส่วนนอกและคอ	อกเต็ม กว้างและลึก รอบอกใหญ่ คอหนาตันเนื้อมาก	10
2. ส่วนลำตัว	กระดูกซี่โครงกว้าง สันหลังมีความหนา กว้างและยาว ส่วนท้องลึกมีความจุของกระเพาะมาก	20
3. ส่วนสะโพกและบั้นท้าย	มีความกว้าง ยาว และลึก คุมพื้นที่บรรจุเนื้อมาก กล้ามเนื้อเต็ม นูนเด่น เห็นมัดก้อนเนื้อชัดเจน สะโพกลาดได้ระดับรับกับกัน และโคนหาง กระดูกเชิงกรานไม่โผล่และกลมกลืนกับสะโพก	30
ง. ขาและกีบ		10
1. ขาและข้อขา	ขาใหญ่ ตรง แข็งแรง ข้อขาไม่พียงอผิดปกติ	5
2. กีบ และข้อกีบ	ข้อกีบแข็งแรง กีบใหญ่ สัน กว้างดูแข็งแรงแน่นหนา สันกีบนูน	5
จ. ลักษณะบ่งเพศ	มีความเป็นเพศผู้ คอและไหล่หน้าหนา (ขึ้นเปลือก)	5
ฉ. อุปนิสัยและอารมณ์	อารมณ์ดี ไม่ดุร้าย มีความเชื่อง	5
คะแนนรวม		100

3. ตัวอย่างถ้วยรางวัล และการทำหนังสือเพื่อขอพระราชทานถ้วยรางวัล

ภาพที่ 25 ตัวอย่างถ้วยรางวัล

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครสวรรค์ (กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ) โทร.๐-๕๖๒๒-๒๔๕๕

ที่ นว.๐๐๐๘/..... วันที่ ..... กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอพระราชทาน ถ้วยพระราชทานสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์

๑. เรื่องเดิม

ตามที่ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครสวรรค์ กำหนดจัดงาน “มหกรรมประกวดสัตว์ปากน้ำโพ ปี ๒๕๖๓” ซึ่งเป็นกิจกรรมในโครงการยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตรปลอดภัยสู่มาตรฐานอินทรีย์ กิจกรรมหลัก ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยด้านปศุสัตว์ งบประมาณจังหวัดนครสวรรค์ ปี ๒๕๖๓ ระหว่าง วันที่ ๒๘-๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ ณ บริเวณสนามหน้าแผนกอาหารสัตว์ กองการสัตว์และเกษตรกรรมที่ ๓ กรมการ สัตว์ทหารบก (กองเสบียงสัตว์) ตำบลนครสวรรค์ออก อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ กิจกรรมใน งานประกอบด้วย การจัดนิทรรศการด้านปศุสัตว์การจำหน่ายสินค้าปศุสัตว์ และสินค้าเกษตรปลอดภัย การประกวดโคเนื้อพันธุ์อเมริกันบราห์มัน การประกวดควาย ซึ่งด้วยพระราชทานสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี การประกวดแพะเนื้อ ไข่พื้นเมือง การจัดงาน ประกาศเกียรติคุณ และอื่นๆ (เอกสารแนบหมายเลข ๑)

๒. ข้อเท็จจริง

๒.๑ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครสวรรค์ ได้จัดงาน “มหกรรมประกวดสัตว์ปากน้ำโพ ปี ๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๕-๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ และได้ขอพระราชทานถ้วยรางวัลจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สำหรับผู้ชนะการประกวดโคเนื้อพันธุ์อเมริกัน บราห์มัน ประเภท Grand Champion จำนวน ๔ ถ้วยรางวัล ดังนี้ (เอกสารแนบหมายเลข ๒)

๒.๑.๑ โคเนื้อพันธุ์อเมริกันบราห์มันเทา Grand Champion เพศผู้ ๑ รางวัล

๒.๑.๒ โคเนื้อพันธุ์อเมริกันบราห์มันเทา Grand Champion เพศเมีย ๑ รางวัล

๒.๑.๓ โคเนื้อพันธุ์อเมริกันบราห์มันแดง Grand Champion เพศผู้ ๑ รางวัล

๒.๑.๔ โคเนื้อพันธุ์อเมริกันบราห์มันแดง Grand Champion เพศเมีย ๑ รางวัล

๒.๒ สำหรับการจัดงาน “มหกรรมประกวดสัตว์ปากน้ำโพ ปี ๒๕๖๓” สำนักงานปศุสัตว์ จังหวัดนครสวรรค์ มีความประสงค์ขอพระราชทานถ้วยรางวัลจาก สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระ เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สำหรับผู้ชนะการประกวดโคเนื้อพันธุ์อเมริกันบราห์มันประเภท Grand Champion จำนวน ๔ ถ้วยรางวัล เช่นเดิม และสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครสวรรค์ ร่วมกับชมรม ผู้เลี้ยงควาย มีความประสงค์ขอพระราชทานถ้วยรางวัลจาก สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพ

รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สำหรับผู้ชนะการประกวดควายประเภท Grand Champion จำนวน ๒ ถ้วยรางวัล เพิ่มเติมเนื่องจากได้จัดการประกวดควายต่อเนื่องกันเป็นปีที่ ๓ แล้ว

๓. ข้อพิจารณา

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครสวรรค์ พิจารณาแล้ว เห็นควรเสนอขอพระราชทาน ถ้วยรางวัลจาก สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สำหรับผู้ชนะการประกวดโคเนื้อพันธุ์อเมริกันบราห์มัน ประเภท Grand Champion จำนวน ๔ ถ้วยรางวัล และผู้ชนะการประกวดควาย ประเภท Grand Champion จำนวน ๒ ถ้วยรางวัล ดังนี้

๓.๑	โคเนื้อพันธุ์อเมริกันบราห์มันเทา Grand Champion	เพศผู้	๑ รางวัล
๓.๒	โคเนื้อพันธุ์อเมริกันบราห์มันเทา Grand Champion	เพศเมีย	๑ รางวัล
๓.๓	โคเนื้อพันธุ์อเมริกันบราห์มันแดง Grand Champion	เพศผู้	๑ รางวัล
๓.๔	โคเนื้อพันธุ์อเมริกันบราห์มันแดง Grand Champion	เพศเมีย	๑ รางวัล
๓.๕	ควายยอดเยี่ยม Grand Champion	เพศผู้	๑ รางวัล
๓.๖	ควายยอดเยี่ยม Grand Champion	เพศเมีย	๑ รางวัล

ทั้งนี้ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครสวรรค์ ได้จัดทำหนังสือขอพระราชทานถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

๔. ข้อเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบโปรดลงนามหนังสือที่เสนอมาพร้อมนี้

ที่ นว ๐๐๐๘/

ศาลากลางจังหวัดนครสวรรค์
ถนนสวรรค์วิถี นว. ๖๐๐๐๐

กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอพระราชทาน ถ้วยพระราชทานสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เรียน ราชเลขานุการในพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบตัวอย่างถ้วยพระราชทาน จำนวน ๑ ฉบับ

๒. แบบตัวอย่างข้อความที่จารึกถ้วยรางวัลพระราชทาน จำนวน ๑ ชุด

ด้วยจังหวัดนครสวรรค์ โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครสวรรค์ จะดำเนินการประกวดโคเนื้อ พันธุ์อเมริกันบราห์มัน และการประกวดควาย ในงานมหกรรมประกวดสัตว์ปากน้ำโพ ปี ๒๕๖๓ วันที่ ๒๘-๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ ณ บริเวณสนามหน้าแผนกอาหารสัตว์ กองการสัตว์และเกษตรกรรมที่ ๓ กรมการสัตว์ทหารบก (กองเสปียงสัตว์) ตำบลนครสวรรค์ออก อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์โคเนื้อ และควาย ให้มีโครงสร้างใหญ่และพันธุ์กรรมที่ดีขึ้น ซึ่งมีรางวัลการประกวด ดังนี้

๑. โคเนื้อพันธุ์อเมริกันบราห์มันเทา Grand Champion เพศผู้/เมีย ๒ รางวัล
๒. โคเนื้อพันธุ์อเมริกันบราห์มันแดง Grand Champion เพศผู้/เมีย ๒ รางวัล
๓. ควายยอดเยี่ยม Grand Champion เพศผู้/เมีย ๒ รางวัล

ในการนี้ จังหวัดนครสวรรค์ จึงขอพระราชทานถ้วยรางวัลจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จำนวน 6 ถ้วยรางวัล สำหรับเป็นถ้วยรางวัลชนะเลิศ การประกวดโคเนื้อ และควายดังกล่าว พร้อมนี้ได้ส่งภาพถ่ายแบบถ้วยรางวัล และข้อความที่จะจารึกที่ถ้วยรางวัล เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้วยแล้ว สำหรับการจัดทำถ้วยพระราชทานและค่าใช้จ่าย คณะกรรมการจัดงานจะเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ

จึงเรียนมาเพื่อขอได้โปรดนำความกราบบังคมทูลทูลทราบบฝ่าละอองพระบาท การจะควรประการใดสุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

ขอแสดงความนับถือ

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศการปศุสัตว์

โทร.๐-๕๖๒๒-๒๔๕๕

โทรสาร.๐-๕๖๒๒-๑๔๕

4. ตัวอย่าง ข้อความที่จารึกบนถ้วยรางวัลพระราชทาน

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
พระราชทานรางวัลชนะเลิศยอดเยี่ยม
รางวัลควายยอดเยี่ยม (Grand Champion) เพศผู้
งานมหกรรมประกวดสัตว์ปากน้ำโพ ปี 2563
วันที่ 28 - 30 สิงหาคม พ.ศ. 2563
จัดโดย สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครสวรรค์

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
พระราชทานรางวัลชนะเลิศยอดเยี่ยม
รางวัลควายยอดเยี่ยม (Grand Champion) เพศเมีย
งานมหกรรมประกวดสัตว์ปากน้ำโพ ปี 2563
วันที่ 28 - 30 สิงหาคม พ.ศ. 2563
จัดโดย สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครสวรรค์

คู่มือ
การจัดประกวด
ควายไทย

Judging of Thai buffalo

